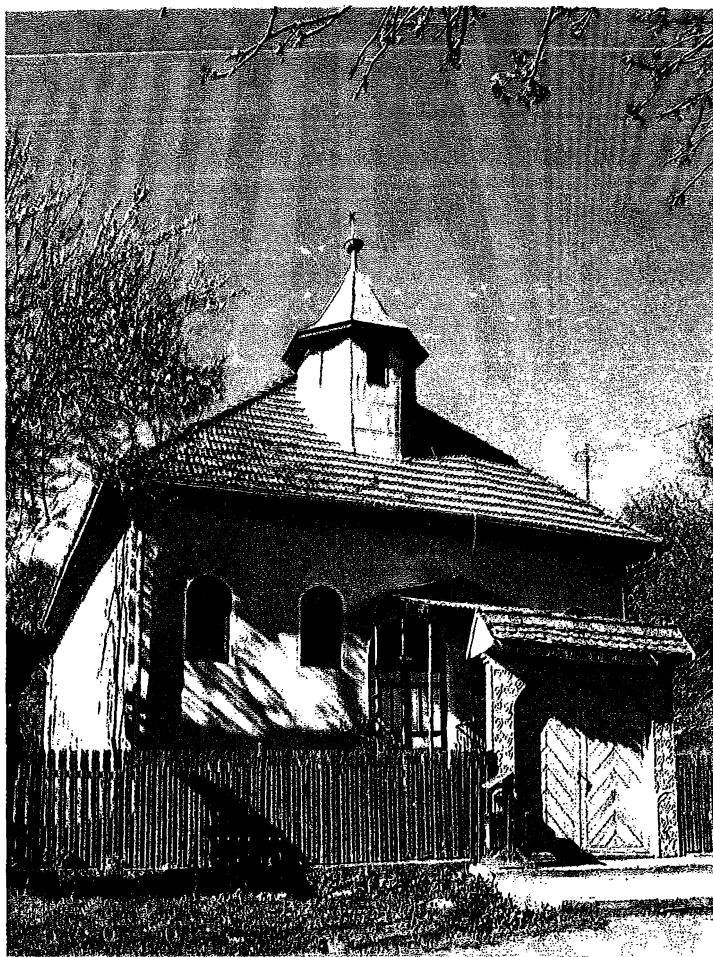

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Templomépítő szőrványaink.
Fickó

Huszonegyedik évfolyam
2010. szeptember

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Nagy Ferenc: Asszony, aki „ajkán hordja a szívét”. Máté 20,20–23 és Az apostolok cselekedetei 12,1–2.....	419
Papp György: Új parancsolat. János 13,34–35	421
Stupár Károly: Keressétek a jót! Ámós 5,14.....	423
Székely József Botond: Kicsoda az ember és kivé teheti Isten? Az apostolok cselekedetei 9,1–8	424

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Ültete az Úr Isten egy kertet Édenben. 1Mózes 2,6–25	426

Prédikáció tanévkezdő istentiszteletre

Nagyné Menyhárt Orsolya: Ne tiltsátok meg nekik, hogy hozzám jöjjenek... Máté 19,13–15	431

Prédikáció-sorozat evangelizációs hétre

Id. Fazakas Sándor: Kik a boldogok? (folytatás)	
Boldogok, akiknek szívük tiszta. Máté 5,8	434
Boldogok a békességre igyekezők. Máté 5,9	438
Boldogok, akik háborúságot szenvednek az igazságért. Máté 5,10	442
Boldogok vagytok, ha szidalmaznak... én érettem. Máté 5,11–12.....	446

A Genezáret partján

Gyökössy Endre: Indulás a mélységek felé VIII. Növekedés a világosságban	452

Alkalmi prédikációk

Bibliaórára

Móra László Tibor: A köszönő imádság – hálaima. 1Sámuel 2,1–10	454

Esketési igehirdetés

Dénes József: Legyetek erősek! 1Korinthus 16,13b	456

Temetési igehirdetés

Bányai László: Az élet utáni reménységünk. 1Thesszalónika 4,13–18	458

Jubileumi igehirdetés

Lőrincz István: Boldogok, akik lakoznak a te házában. Zsoltárok 84,5 és 1Korinthus 6,19	460

Egyháztörténeti adalék

Nemes Árpád: Hogyan épült a fickói templom?	463

A címlapon: Templomépítő szórványaink. **Fickó**. Épült 1970–1973 között.
Ma lélekszáma 363. Fényképezte: Vetési László

A hátlapon: Szemelvények középkori latin nyelvű költészetünkéből.
Enyedi Sámuel: *Erkölcsei szabályok*. Fordította Tóth István.

Vasárnapi prédikációk

Nagy Ferenc

Jódratosnya

Asszony, aki „ajkán hordja a szívét”

Alapige: Máté 20,20–23; Az apostolok cselekedetei 12,1–2
Bibliaolvasás: János 1,35–51

Paulo Coelho, világhírű braziliai írónak van egy gondolata, amely alapigénk üzenetével nagyon összecseng: „Az élet akkor állít minket nagy döntések elé, amikor legkevésbé sem számítunk rá. Ilyenkor derül ki, elég bátrak vagyunk-e, hogy megváltoztassuk az életünket. Ilyenkor nem tehetünk úgy, mintha mi sem történt volna, és nem határozhatunk arra, hogy még nem vagyunk felkészülve a döntésre. A próba nem vár. Az élet nem néz hátra.” Egy közel kétezer éves történet és egy keresztyén regényíró mai megállapítása, amihez hozzá kell fűznünk a mai „világi” gondolkozást: „fejje a falnak rohanni nem bátorság”, és mégis emberi természetünknek vannak olyan erői, amelyek felett nem igazán tudunk uralkodni, átlépjük a józan gondolkodás határait. Egy ilyen természeti erő az anyaság, amelynek mozgatórugója az önfeláldozásig elmenő szeretet. Sokszor érthetetlen és emberi ésszel felfoghatatlan, amit egy anya képes megtenni gyermekeiért. Gyakran látni, hogy sem tűz, árvíz vagy más természeti katasztrófa nem jelent akadályt, amikor gyermekeik életének a megmentéséről van szó. Sőt, nagyon gyakori, hogy saját szervét hajlandó átadni, csakhogy egészségét helyreállítsa beteg gyermekének. Nagyon találóan fogalmazott egy édesanya, aki kislányával egy kórteremben feküdt. Kislányának veseátültetésre volt szüksége és az édesanya ajánlotta fel egyik veséjét. Kislánya hosszas vívódás után megkérdezte: „mi lesz testvéreimmel, édesapámmal, ha egy sikertelen műtét következtében netalán meghalunk?” Szerette volna meggyőzni édesanyját, hogy ne vállalja a donor szerepét. Édesanyja csak annyit mondott: „Bízzál, majd ha minden jóra fordul és te is anya leszel, megérted, amit vállalkok.”

Mindaz, amit Salomé, a Zebedeus fiak anyja tesz, egy édesanya számára a világ legtermészetesebb kérése. Talán épp ezért a többi tanítvány nem az anyára, Saloméra haragszik meg, hanem a két fiúra – Jakabra és Jánosra –, akik édesanyjuk kíséretében mennek Jézushoz.

Jézus és a tizenkettő útban vannak Jeruzsálem felé. Ezen az úton az asszonyok is jelen vannak. Jézus egy olyan alkalmat talál, amikor csak a tizenkettő van jelen, és szenvedéséről meg haláláról beszél. Alighogy befejezi mondanivalóját, megjelenik előtte Salomé két fiával együtt. Nincs lejegyezve, hogy kié volt az ötlet, mint ahogy az sem, hogy a két fiú semmit nem tesz annak érdekében, hogy anyjukat megakadályozzák. Sőt, vele tartanak. Ha az anya magatartása elfogadható, a két fiú magatartása elgondolkoztató, annak ellenére, hogy az elsők között voltak, akiket Jézus elhívott, és akik az eltelt idő alatt hűségükről bizonyosságot tettek. Gondolkozásuk és Jézussal kapcsolatos elvárásuk nagyon „földhöztapadt”. Magatartásuk olyan, mint amikor az örökség felett osztoznak a gyermekek, de közben az apa szenved és távozni készül az élők sorából. Mit kér Salomé? Amit minden szülő szeretne gyermekének: előkelő helyet, a társadalmi ranglétrán minél magasabbat. Ez természetes egy szülő részéről, hisz gyakran az ember saját „álmait” gyermeke jövőjében szeretné megvalósítani. Mindent megtesz azért, hogy ez valóra váljon. Elégedettséggel tölti el az embert, amikor elmondhatja: „jól tanul, egyetemista, jó munkahelye

van, csoportvezető, mérnök, orvos vagy éppen lelkipásztor”, csak egy fontos dologról ne feledkezzünk el, hogy gyermekeinkből először „embert” neveljünk.

A kérdés az, hogy Salomé melyik országra, királyságra, uralkodásra gondol, amikor fiainak a „jobb és bal kéz” felőli helyeket óhajtja. Földi királyságra vagy a mennyországra? Ha Izrael királyságára gondol, akkor ő is annyit értett meg Jézus tanításaiból, mint a tanítványok, akik még mennybemenetelekor is azt kérdezik: „Uram, avagy nem ez időben állítod-é helyre az országot Izraelnek?” Ha a mennyországra gondol, akkor fogékonyabb, mint a tanítványok. Jobban megértette Jézus küldetését. Az érvek sokaságát lehet felsorolni, amikor egyik vagy másik változatot vizsgáljuk. Vannak, akik határozottan kiállnak a földi ország gondolata mellett, érveik meggyőzőek, mint ahogy azoké is, akik a mennyország gondolatát igazolják. Viszont Jézus válasza az eligazító. Újból igazolja, hogy nem kerül az emberi erők, emberi gondolatok fogságába. Figyelemre méltó az evangélista látása is, aki mint tudósító adja hírlül: „elkœzœllített a mennyek országa” Máté evangélista tudósításában, Jézus fellépésében megkezdődött „Isten királyi uralmának a közelsége”. Minden tanítása, tette, egyszóval élete ezt a beteljesedést hirdeti. Amikor bármely növény virágzásának teljességében van, gyönyörű látványt nyújt, de nem a látványért virágzik, hanem azért, hogy termést hozzon. A nagy gond, hogy a mindenkori tanítványok nem ismerik fel ezt a „rendeltetést”, megragadnak egy-egy „vegetációs szakasznál”. Ennek hangot is adnak (leggyakrabban Péter). Ezt teszi most Salomé és két fia is. Jézus királysága beteljesedőben van, emberi szemmel látva „virágzásban” Hogy az melyik királyság, mennyei vagy földi, vagy a beteljesedésben levő földi-mennyei, számukra nem fontos, fontos a pozíció ebben a királyságban.

Jézus válasza nem kecsegtető a felvetett kérésre. Kérésre kérdéssel válaszol: „Megihatjátok-é a pohárt, a melyet én megiszom? És megkeresztelkedtek-é azzal a keresetséggel, amellyel én megkeresztelkedem?” Mindkét kérdés a jövőre tekint. Jézus kérdésében arról a „pohár”-ról van szó, amelyért így imádkozott: „Atyám, ha lehet múljék el tőlem ez a pohár, mindazonáltal ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te.” A keresetség viszont halála módjára. A két testvér határozott választ ad: „Meg!” Vajon tudatában vannak-e, hogy mit fogadtak? Kérdéses, mint ahogy kérdéses ma is minden fogadkozás:

- a keresetség sákramentumának kiszolgálásával;
- a konfirmáció alkalmával;
- a házasság megáldásakor;
- úrvacsoravételkor.

Tekintsünk bele a két testvér életébe, ami e jézusi kijelentés után történt!

Jakab Jézus hűségés követője továbbra is, annak ellenére, hogy kérésük nem kapott kielégítő választ. A nagypénteki események kapcsán nem említik nevét, mintha fontos szerepet töltött volna be, mint testvére, János. A Feltámadott megjelenései kapcsán sem. Viszont a pünkœsd utáni események rendjén, Péter és testvére, János mellett az egyház egyik „oszlopa” (Gal 2,1–10). Az apostolok cselekedeteiről írott könyv alapján pedig, az első vértanú az apostolok közül.

„Kiisszátok-e a pohárt...?” Jakab kiitta.

János nemcsak, hogy hűségés marad Mesteréhez, hanem megbízatást is kap a kereszt alatt. A feltámadás első tanúi között szerepel. Pünkœsd után „oszlop” apostol. Az apostolok cselekedeteiről írott könyv többször említi nevét (ApCsel 3,1–11; 4,13–22; 8,14–25). Neki tulajdoníthatjuk az egyik evangéliumot, három levelet és A jelenések könyvét. Nem szentírásbeli lejegyzés alapján, amikor már nagyon öreg volt, egyre csak ezt ismételte: „Gyermekeim, szeressétek egymást. Ki ezt teszi – biztosította tanítványait – megtette, amit tennie kellett.” Ámen.

Új parancsolat

Alapige: János 13,34–35
Bibliaolvasás: Lukács 10,25–37

A most elhangzott lekción és alapige által Jézus Isten törvényének a lényegére mutat rá. És a törvénytudónak szóló parancs örök érvényű irányt szab minden megnyilvánulásunknak: *eredj el és te is ugyanígy cselekedjél!* (Lk 10,37) Isten Igéje ugyanis lépten-nyomon arra tanít minket, hogy az igaz hitet helyes, és ennek megfelelő cselekedetnek kell követnie. Sőt mi több, a cselekedet indítéka sem mindegy!

Új parancsolatot adok néktek – kezdődik az alapige. Viszont rögtön az elején fölmerül a kérdés, hogy miért van szükség új parancsolatra. A régi talán nem jó? Az Ószövetség parancsolatai, különösképpen a Tíz ige (vagy közismertebb nevén a Tízparancsolat) már nem érvényesek? Akkor mégiscsak el kell törölnie Jézusnak a régi Törvényt, és helyette újat kell alkotnia? Ilyen és hasonló kérdések kísértének, és arra készítetnek, hogy szöges ellentétbe állítsuk, és egymástól elszakítsuk az Ó- és az Újszövetséget.

Az elhangzott igék hangsúlyozzák, hogy nem Isten törvénye romlott meg, hanem az azt értelmező ember. Ezt a tételt támasztja alá a lekción szereplő törvénytudó magatartása is. Ismerte Isten törvényét; azt is el tudta mondani, hogy mi a törvény lényege, hiszen szó szerint idézte a szeretet nagy parancsát; amikor viszont alkalmazni kellett ezt a törvényt, hirtelen bukásra állt, és szükségét érezte annak, hogy önmagát igazolja.

Törvénytudók vagyunk. Aki csak hallja Isten igéjét, önkéntelenül is értelmezi, és valamiféle módon megpróbálja alkalmazni – vagy magára, vagy másra. A szóban forgó törvénytudó viszonyulása Isten igéjéhez általános emberi kísértés. Sokszor halljuk az igét. Azt is megértjük, hogy mit kellene cselekedni. Amikor viszont arra a kérdésre próbálunk válaszolni, hogy kiről is szólt az ige, kit buzdít élete megjobbítására, és kit hív megtérésre, gyakran elbukunk. Hiszen a magunk védelme érdekében olykor elégedetten nyugtázzuk, hogy „én megtettem azt, amiről az ige szólt”, viszont XY-nak, aki a nyomorult bűnös vagy éppen elvetemült semmirevaló, valóban itt kellene lennie, és hallania kellene ezt a buzdítást. Ha lelkiismeretünk vádol, hogy nem teljesítettük tökéletesen Isten akaratát, szükségét érezzük annak, hogy alibit keressünk, és magunkat igazoljuk. Akárcsak azok, akik a bíró bal oldalára kerülnek az ítéletkor (Mt 25,44).

Ahhoz, hogy helyesen értsük Isten akaratát és annak megfelelően élhessünk, szükséges kifogástalanul ismernünk Jézus Krisztus *új parancsolatát*.

Egymást szeressétek – hangzik az új parancsolat szövege. Az evangélista szerint Jézus nem ismétli meg a szeretet nagy parancsolatát, hanem most csupán az emberközi kapcsolatokra vonatkozó részt emeli ki és alkalmazza tanítványaira: *egymást szeressétek*. Ugyancsak János apostol írja első levelében, hogy Istent csakis úgy lehet szeretni, ha szeretjük embertársainkat.

Könnyű azt állítani, hogy szeretjük Istent, hiszen azt senki sem tudja kinyomozni, főleg, ha életünket nem terhelik a közvélemény által is botrányosnak tartott bűnök. Az viszont sokkal nyilvánvalóbb, hogy szeretjük-e embertársainkat vagy nem. Amikor tehát Jézus azt parancsolja, hogy szeretnünk kell egymást, tulajdonképpen arra figyelmeztet minket, hogy Isten iránti szeretetünknek láthatóvá kell válnia az által, hogy szeretjük embertársainkat.

A lekciónként felolvasott példázat az irgalmas samaritanusról arra világít rá, hogy kiket is kell szeretnünk. Nem csupán azokat, akikre számítunk, vagy akikhez különös-

képpen érdekek fűznek. Nem csupán azokat, akiket valamilyen oknál fogva méltónak tartunk a szeretetünkre vagy jóindulatunkra. Hanem azokat is szeretnünk kell, akik nem szolgáltak rá a szeretetünkre, vagy talán sohasem tudják majd meghálálni irántuk tanúsított jóságunkat. Egy fokkal konkrétábban fogalmazva, mindazokat szeretnünk kell, akiket Isten a környezetünkbe helyezve gondjainkra bízott. A lekióként felolvasott példázat egyértelműen hirdeti, hogy felelősek vagyunk mindazokért az emberekért, akik körülöttünk élnek, s az alapige továbbviszi ezt a gondolatot, hirdetve, hogy e felelőségnek szeretettel kell párosulnia.

Annak érdekében pedig, hogy ne értelmezzük félre a szeretet fogalmát, és ne társítsunk hamis tartalmat a szeretet jelentésköréhez, Jézus egyértelműen meghatározza tanítványai egymás iránti szeretetének a mértékét: *úgy szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket*. Ez a mérték, és nem adhatjuk ennél alább! Azt a szeretetet kell továbbadnunk, amelyet Jézustól megtapasztaltunk. Ha Jézus úgy szeretett minket, hogy életét adta értünk, és emberré lett azért, hogy mi megtérhessünk az egyetlen igaz Istenhez, és Jézus által a világmindenség teremtő Urát Atyánknak nevezhetjük, nekünk is úgy kell szeretnünk egymást, hogy ez által a szeretet által az emberek megérezzék Isten szeretetét és közelebb kerüljenek Megváltó Urukhoz. Úgy kell szeretnünk embertársainkat, hogy ily módon *istenfélő életünkkel másokat is megnyerhessünk Krisztusnak*.

Az a szeretet, amelyet Jézus irántunk tanúsított, életadó szeretet, amely számunkra nemcsak az örök életre vezető utat nyitotta meg, hanem annak is megteremtette a lehetőségét, hogy itt e földön is minőségi életünk lehessen. Békességben Istennel, embertársainkkal és önmagunkkal. Egymás iránti szeretetünkkel ezt az életre vezető utat kell felmutatnunk embertársainknak, akár egymás hitének az építése a cél, akár a hitetlenek Istenhez térítése.

Alapigénk utolsó mondata így hangzik: *arról ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretitek*. Más szavakkal így is fogalmazhatunk: arról lehet felismerni Jézus Krisztus tanítványainak a közösségét, hogy ott szeretet uralkodik. Az a közösség pedig, ahol szeretet uralkodik, biztonságérzetet nyújt és otthont teremt.

Tagadó mondatokkal így fogalmazhatjuk meg e mondat jelentését: ha gyülekezetünkben képtelenek vagyunk felmutatni az egymás iránti feltétlen szeretetet, ha gyülekezetünkben jelen van az irigység, gyűlölet és széthúzás, akkor nem vagyunk Krisztus tanítványai. Akkor hazudunk, ha keresztyénnek nevezzük önmagunkat. Ez azonban azt is jelenti, hogy hiábavaló a mi hitünk, hiszen így senkit sem nyerhetünk meg Krisztusnak, és nem építhetjük egymás hitét. Ha képtelenek vagyunk arra, hogy úgy szeressük embertársainkat, ahogyan Jézus szeretett minket, akkor lehetetlen dolog hiteles keresztyén életet élnünk.

Szeretjük, ha mások elismerik, hogy Krisztus tanítványai vagyunk. De valóban törekszünk-e arra, hogy a Jézustól kapott szeretetet továbbadjuk annak a világnak, amely sóvárogva várja Isten fiainak a megjelenését? Mert a világ – akár beismeri, akár nem – arra vár, hogy megjelenjünk, és felmutassuk Jézus életadó szeretetét.

Arról ismeri meg mindenki... Ez tanítványságunk ismertetőjegye a külvilág felé. Nem szabad azzal áztatnunk magunkat, hogy életvitelünk magánügy, hiszen szavak nélkül is beszél, és a környezetünkben élő emberek érzékeny vevők e szótlán prédikációra. Mi pedig felelősek vagyunk értük, és azért, hogy milyen üzenet érkezik hozzájuk szavaink, tetteink és példamutatásunk révén.

Kérjük Isten erejét, hogy minden megnyilvánulásunkkal, szavainkkal, cselekedeteinkkel, érzéseinkkel és gondolatainkkal egyaránt azt az életadó szeretetet sugározzuk tovább, amelyet Jézustól kaptunk, hogy lássák az emberek a mi jó cselekedeteinket, és dicsőítsék a mi mennyei Atyánkat. Ámen.

Keressétek a jót!

Alapige: Ámós 5,14
Bibliavetítés: 5Mózes 30,1–20

Isten a minket megkereső és megszólító igéje által tanít, vigasztal, útbaigazítást ad, de döntés elé is állít. Mózes idejében is választás elé állította népét Isten. Két életlehetőséget mutatott fel és mindkét életútnak a következményét. Lehet járni a jó, az élet útján, amelyen áldás van Isten kegyelméből, és lehet járni a rossz, a halál útján, amely a kárhozatba vezet. Isten felszólítja népét, hogy válassza az életet és az áldást.

Az Ószövetség bizonyágtételéből láthatjuk, hogy Izráel népének nem mindig sikerült az élet útján járni. A nép sokszor lázadott, zúgolódott, szomorította Istenét. Az engedetlenség útját választotta. Ámós próféta korában sem sokat változott a helyzet. Ez is egy bűnökkel, engedetlenséggel fertőzött kor. Korrupció, igazságtalanság, elnyomás, kizsákmányolás, Isten törvényének semmibe vevése jellemzi. Ámós ítéletet hirdet, sőt, siratóéneket mond a nép felett. Olyanokat szólít meg, akik már a halál állapotában vannak. „Az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy.” (Jel 3,1) Úgy tűnik, hogy már semmi esély a megmaradásra, az életre. Olyan gonosz időben szólal meg Ámós, amikor „az okos hallgat”. Ő nem tehet mást. Neki beszélnie kell, mert ő az ige hordozója. Hirdetnie kell az ítéletet. De evangéliumot is hirdet. Lehetséges a megmaradás, mert Isten kegyelméből egy új lehetőséget ad a népnek, ha az megtér gonosz útjáról: „Keressétek a jót és ne a gonoszt, hogy éljete, és akkor veletek lesz az Úr, a Seregek Istene, amint mondjátok.”

Ámós hirdeti, hogy megromlott a viszony Isten és népe között, a nép mégis azt mondogatja, hogy Isten vele van. Izráel értetlenkedve hallgatja az ítélet hirdetését. Úgy gondolja, hogy istentiszteletével, ünnepeivel, áldozatainak bemutatásával lekötelezte, végérvényesen magához kötötte Istent. De Isten megveti a nép ünnepeit, az áldozatban nem gyönyörködik, az istentisztelete semmit sem ér, mert csak ajkával dicsőíti Istent, de szíve távol van tőle (Ézs 29,13).

Izráel népének ez a fajta gondolkozása felismerhető sok mai ember Istenhez való viszonyulásában. Ma is sokan azt hiszik, hogy Istent le lehet kötelezni, ha megadjuk neki azt a keveset, amiről úgy tartjuk, hogy meg kell adnunk neki. De megadjuk sokkal inkább a világnak is azt, amit követel tőlünk. Sok ember megelégszik azzal, hogy csak vasárnap a templomban legyen Isten gyermeke, a hétköznapiakban pedig mindegy, hogy hogyan él. Mondva, hogy fizeti az egyházfenntartást, alkalmanként a templomba is elmegy. Ne várjon tőle senki ennél többet. Izráel népe kiválasztottsága tudatában hajtogatja, hogy Isten vele van. Isten nem lehet hűtlen hozzá, nem hagyhatja el. A mai ember, ha életében gond, baj, szenvedés, megpróbáltatás van, rögtön azt kérdezi: hol van ilyenkor Isten szeretete, jósága? Miért éppen velem történik mindez? Mivel érdemeltem ki ezt? Miért hagyott el Isten?

Isten az igében válaszol: „A jóra törekedjete, ne a rosszra...” Furcsának, sőt fölöslegesnek tűnhet ez a felszólítás, hiszen az emberi élet nem más, mint egy véget nem érő keresés. Keressük a jót, a szépet, az örömet, a boldogságot. Csak a jót keressük! A gonoszt nem kell keresni. Ha akarjuk, ha nem, az megtalál minket. A bűn az ajtó előtt leselkedik. A Sátán, mint ordító oroszlán szertejár a világban. A jót pedig keressük, de nem találjuk. Sokszor úgy érezzük, hogy keresésünk hiábavaló és értelmetlen. Miért mondja az ige, hogy keressünk?

Nem mindegy, hogy hogyan keressük a jót. Keresni annyit jelent, mint kérdezősködni, kutatni, tudakozódni. A próféta arra tanít, hogy keressük, kutassuk Isten akaratát. Isten akaratát Jézus Krisztus jelentette ki tökéletesen. Jézustól tudhatjuk meg, hogy mit vár el tőlünk Isten, hogyan akarja helyreállítani a megromlott viszonyt, milyen feladatot és célt adott nekünk ebben az életben.

Keresni a jót itt annyit jelent, mint törekedni a jóra, jót cselekedni. „Legyetek az igének cselekvői, ne csupán hallgatói, hogy be ne csapjátok magatokat.” (Jak 1,22) „Nem mindenki megy be a mennyek országába, aki ezt mondja nekem: Uram, Uram, hanem csak az, aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.” (Mt 7,21) Pál apostol szerint Isten népének a jó cselekvésére kell törekednie.

Az 5. rész 6. versében ezt olvassuk: „Az Urat keressétek, akkor élni fogtok.” Maga Isten hív, szólít fel arra, hogy Őt keressük. Jézus Krisztusban közel jött hozzánk, megváltott, a maga tulajdonává tett. Azt akarja, hogy felismerjük benne minden jó egyedüli forrását, megismerjük úgy, mint szerető, gondviselő Atyánkat, aki igéjével táplál, Szentlelkével vezet az örök élet útján.

Isten jótéteményeiért áldozunk hálát, szeretetet, mert akik Istent szeretik, azoknak minden javukra van. Azok között mindig ott van Isten. Ámen.

Székely József Botond

Teke

Kicsoda az ember és kivé teheti Isten?

Alapige: Az apostolok cselekedetei 9,1–8
Bibliaolvasás: Jeremiás 15,15–21

Pált Saulusként, István vértanú megkövezésekor említi először a Szentírás, amikor az „ítéletet végrehajtók” ruháikat „egy Saulus nevezetű ifjú lábaihoz rakták le” Bár Saul a tettlegességben nem vett részt, István megkövezésével egyetértett, „javallta az ő megöletését” (ApCsel 8,1). A gondolati egyetértéstől igen rövid út vezet az ennek megfelelő cselekedetekig. Nem sokkal ezután Saul már úgy lép színre, mint a jeruzsálemi gyülekezet és Krisztus egyházának kitervelt és módszeres üldözője.

Kicsoda és milyen ez az ember? Ha csupán a jó és a rossz leszűkített kategóriák közül szeretnénk besorolni valamelyikbe, nem sikerül tiszta képet alkotnunk erről a Jézussal kortárs Gamáliel tanítványról.

Képzett, művelt, törvényt ismerő és tisztelő farizeus, aki nyilvánosan is Istennek szenteli az életét és erre a meggyőződésre másokat is akár erőszakkal kész elvezetni. „Féltőn szereti atyái Istenét és mindenkit, aki hitével és meggyőződésével ellenkezik, kész tömlöcbe vetni.”

I. Most is így és ezért indul el. Közel 200 km-es út áll előtte, biztos céllal és küldetéssel. Szívében a belső meggyőződéssel, kezében a külső megerősítéssel, a főpapok levelével, engedélyével. Semmi kétsége, hogy jó úton halad, hogy jó célért és jól küzd.

Történetét ismerve, az utólagos „bölc ember” karosszékéből szemlélve, jól kirajzolódik előttünk a rossz útra tévedt ember, Isten gondolatait vallásosságával felülíró értelem, Istentől és embertől egyaránt eltávolodó élet. Tehetségével, erejével, hitével rossz ügyet szolgál, de ő ezt nem látja, nem így látja mindaddig, amíg ezen az úton meg nem jelenik neki Jézus, az Egyetlen, aki megállíthat ilyen megvakult és elvetemült útjainkon.

II. Fény sugárza őt körül a menyből: és lesvén a földre, halla szöveget...

Isten meg tud állítani, föl tud tartóztatni, térdre tud kényszeríteni mindenkit. Valahol, ahol már talán nagyon közel jártak Damaszkuszhoz, ahol már kirajzolódott a város

képe, és igazán közel volt mindaz, amiért elindult, egyszerre csak mindennek vége. Egy ismeretlen erő és egy különös fény térdre kényszeríti, de mindez értelem csak akkor nyer, amikor hallhatóvá válik az isteni szózat: **Mit kergetsz engem?** A férfiak és asszonyok, a gyülekezetek és az egyház mögött ott van Jézus. Ha őket, akkor engem is, válik világossá az élő Krisztus számonkérése. Az éhező és szomjúhozó, a fogoly és a meztelen, a beteg és a jövevény mögött Jézus arca rejlik. Isten és a felebarát szeretete nem választható el, nem játszható ki egymás ellen.

Jézussal találkozni mindig azt jelenti, világosságban állni és a mennyei fényben látni. Ebből a látásból fakad az első pünködsi gyülekezet, de a Saul és minden változni akaró ember életkérdése is: „mit akarsz, hogy cselekedjem?”

Eddig ez nem volt kérdése. Világosan tudta, előre, minden kételkedés nélkül, hogy neki mit kell tennie. Ennek a tudásnak és ennek az életnek a Jézussal való találkozás véget vet. Amiért elindult, amire emberektől fölhatalmaztatott már nincs, az már egy másik élethez (egy elhagyott élethez) tartozik. Saul ennek már nem részese.

Mit akarsz... kérdez, mert nem ő akar egy újabbat, nem akarja újból végigjárni azt, amiről később beszél, de már most látja, hogy kár és szemét. Nem akar egy újabb elrontott életet, egy Istennel való szembeszegülést. Újat, mást akar Jézussal, azzal a Megváltóval, akit eddig üldözött.

Könnyedén felszínessé váló imádságban, szinte észrevétlenül és minden komolyabb „rezdülés” nélkül mondjuk ki: „Legyen meg a te akaratod!” Majd az Ámen után ott folytatjuk, ahol az ima elkezdése előtt abbahagytuk. Pedig Isten Saulnak és nekünk is szól. Válaszolva kérésünkre, óhajunkra, világossá teszi akaratát.

III. Az Úr pedig monda...

Segítsége mindenekelőtt igen kézzelfogható és konkrét útmutatás, rövid távú segítségnyújtás: „menj be a városba”. Ez a következő lépés, amit ismerhet, ami belátható, amit Isten föltár és megoszt velünk. Ez a biztonság, hogy ő vezet bennünket, az a pár lépés, amit az ige fénye előre megmutat. Minden bizonytalansággal számoltalan kérdés mardosta Saul lelkét ekkor, hiszen oda küldi Isten, ahol mindenki jól tudja, hogy miért érkezik. Ezekre most még nincs válasz. Ott majd megmondják, a részletekre, a jövődre majd ott fény derül. Saulnak tudnia kell, hogy Isten kezében van, Ő vezeti, ezután Ő gondoskodik róla és ez neki elég, elég kell legyen.

Kézen fogva vezetik be őt Damaszkuszba. Mekkora változás! Hogyan indult? Be-robbanni készült egy város életébe, üldözni, erőszakkal vonszolni embereket Jeruzsálembe. Most azonban kézen fogva vezetik úgy, mint Pált, kinek római neve is jelzi: kicsiny, sekély, de akit Isten vezet.

Új kezdet előtt áll élete. A keresztyénség legelső lépcsőfokáról indul, majd kétségbe vonják élete változását. Őt akarják megölni. Falon leeresztve menekítik. De nem gond. Élete helyén van. Ez már Jézusért történik!

Ábrahám Háránban már készül meghalni, utódok nélkül kilépni e világból, egyedüli vagyonát hátrahagyni. És Isten elindítja 75 évesen egy új életre. Mózes élhetne nyugodtan Midián földjén, családjának szentelhetné életét. De Isten nem kétszer 40, hanem háromszor 40 évre hívta el újbóli elindulásra az égő csipkebokor mellől.

Mire rendelt Isten engem? Milyen útra? Milyen életre? Vajon azon vagyok-e, azt járom-e be szélébe és hosszába, ami az enyém? Nem vagyok-e rossz úton?

Isten ma is megállít. Az ige fénye és ereje térdre kényszerít minket is. Elmondja, világossá teszi akaratát veled és velem egyaránt! Megérezted-e ezt? Ámen.

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor
Derecske, Magyarország

Ültete az Úr Isten egy kertet Édenben

Alapige: 1Mózes 2,6–25

Az ige megértéséhez

jisar (jsr) = formálni, alakítani, alkotni, gyúrni, miként a fazekas a lábbal hajtott korongon agyagból formál, saját kezével. A kifejezés mindkét esetben azonos. De az ige primér jelentése az ember teremtése, és csak szekundér egy agyagfigura formálása. Az Ószövetségben gyakran olvasunk arról, hogy az ember agyagból, földből teremtett. „Emlékezzél, kérlek, hogy mint valami agyagedényt, úgy készítettél engem, és ismét porrá teszel engem?” (Jób 10,9) „Kezeid formáltak engem.” (Jób 10,8) A formálhatóság és gyúrhatóság feltétele az elasztikusság. Ezért „Pára szállott vala fel a földről, és megnedvesíti a föld egész színét.”

adamah = föld, talaj, csak másodlagosan szántóföld.

afar = por, nem kötött, hanem laza talaj. Az ember, mint földi, földhöz ragadt, földhöz tartozó teremtmény, korlátok közé kerül. Az afar és az adamah is az ember földi egzisztenciájának korlátaira mutat. Az ember rá van utalva a földre, de fordítva is igaz, a szántóföld is az emberre. A földből vett ember rendeltetése a föld művelése és őrzése. Otthont magának ezen a földön épít, és ide tér vissza, amikor meghal. Ádám porteste éppúgy Istentől származik, mint az életnek lehelete, melyet e portest fölé hajlító Isten direkt lehel az ő orrába. Ha Isten ezt az odemet visszaveszi, ehhez joga van, és fölötte szabadon rendelkezik, akkor Ádám visszahull halott anyag mivoltába, a föld porába. „Elveszed lelkiüket, kimúlnak, és porrá lesznek újra.” (Zsolt 104,28) „Lelkét és lehelését magához vonná, elhervadna együtt minden test, és az ember visszatérne a porba.” (Jób 34,14–15)

ruah = lélek, odem, lehelet, életnek lehelete, szél. A teremtéskor az ember valami sajátosan istenit kap ajándékba: „Az ember Isten rokona, lelke isteni kisugárzás eredménye.” (H. Gunkel) Amikor Isten életnek leheletét lehelte Ádám orrába, akkor Ádám egyszerre nyerte el a léleknek és a testnek erejét. Az életnek lehelete által lett az ember élő lélekké. Az agyag mint tárgy megelevenedik, de ez semmi esetre sem jelenti azt, hogy az ember halhatatlanná lesz (A. Dillmann). Testébe életnek leheletét leheli, az élet pedig mulandó.

eden ('dn) a görög paradeios megfelelője. De már a prófétáknál is a paradicsom szinonimája. A 8. versben még nem, de a 9. és 15–17. versekben már jelentkezik a paradicsom gondolata. Az Édenkert csak egy gyümölcsös, Isten nem innen, hanem az „elvesztett paradicsomból” úzi ki az embert bűnei miatt. Az Éden tulajdonnévből csupán kicsendül a gyönyör, az öröm jelentése. Az Isten által ültetett kert az ő gondoskodó szeretetének a jele. Az élő lélekké teremtett embernek is szüksége van táplálékra. Fő táplálékul maghozó fívet és maghozó gyümölcsöt kap ajándékba. Az, hogy Isten kertet ültet az Édenben, nem jelenti a harmadik napi teremtés megismétlését, hanem az emberről való gondoskodását. A kert Isten tulajdona, „Isten kertje” (Ez 31,8), melyet nem ön maga, hanem Ádám számára ültetett. Mert Isten tulajdona, ezért szent terület. A kertben Isten is jelen van, ezért őrzik azt kerubok. Az Édenkert nem isten-kert, sem istenek-kertje. Az Éden földrajzi megnevezés, lokalizálása arra indít, hogy a szentíró helyétől keletre keressük. Az Ószövetségben is előforduló akkád bit adini az Eufrátesz mindkét

partján fekvő terület. Ezt támasztják alá a 2Kir 19,12; Ézs 37,12; Ez 27,23 stb. Az akkád kifejezés sztyeppét, sivatagot jelent, benne a kert egy oázis lehetett (H. Gunkel, W. Zimmerli stb.). Az ókori keleten általános volt a haszonkert-kultúra, annál kevésbé viszont a park-kultúra. Ez utóbbit többnyire csak a királyok gyakorolták. Ádám elhívása a kert művelésére és őrzésére az ő szolgálati viszonyára utal, egy olyan területen, mely nem az övé.

ézer ('zr) = segítség, segítőtárs, de támogatást és összefogást is jelent. Erre ott van szükség, ahol az egyik ereje már nem elegendő: „Jöjjetek fel hozzám, és segítetek meg engem.” (Józs 10,4) „Ki-ki társát segítse, és barátainak ezt mondja: Légy erős!” (Ézs 41,6) Nem jó az embernek egyedül lenni, mondja Isten. A teremtés történetében hétszer olvassuk, hogy „látá Isten, hogy jó” Most azt mondja Isten, hogy nem jó. Még a paradicsomban sem jó egyedül. Nem jó a magányosság, az ember társas életre hivatott. Isten látja, hogy jó lenne, ha Ádám oldalán egy hozzá illő segítőtárs állna. A magányosság itt gyámoltalanságot, tehetetlenséget is jelent. Isten Ádámnak segítségül adja az asszonyt, testi-lelki támaszul. Mert „Sokkal jobban van dolga a kettőnek, hogy nem az egyiknek. Mert ha elesnek is, az egyik felemeli a társát.” (Péld 4,9–12)

Prédikáció

Az én Édenkertem

Számtalan vendéglőnek a cégértábláján ezt olvashatjuk: „Édenkert vendéglő.” Műnsterben az egyik kiskocsmának a neve: „Zum Paradies”, azaz a Paradicsomkert. E név mögött ott rejtőzik az ember örök vágya egy olyan hely után, mely távol van a világ zajától, ahol öröm, békeesség, nyugalom, intimitás és gondtalanság honol, mindaz, ami az Édenkertre emlékeztet. Az ember nem tud belenyugodni abba, hogy elveszett az Édenkert, ezért ma is keresi az elveszett paradicsomot, sőt megpróbál teremteni magának egyet. Hol keresi? Szerelmében, boldogságban, dicsőségben, karrierben, utazásban, emberekben, családban, unokákban, értékekben, érzékfelettiekben és földiekben. De a mennyei paradicsomba csak egy út vezet, a Golgotán át, a megfeszített Krisztusban. Keskeny az az út és szoros az a kapu, mely oda vezet. Az Édenkertből a mennyei paradicsomba a *Gecsemáné*-kerten át vezet az út. S ha útközben Isten a keserűség poharát nyújtja feléd, ne taszítsd el, hanem Jézussal együtt mond: „Atyám, ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem, ahogy te.” Ez a krisztusi élet. Az Édenkert életfájától a mennyei paradicsomba a *keresztfán* át vezet az út, ahol ő veled együtt a te bűneid is megfeszítettek. Meghaltál a bűnre nézve? Az Édenkertből Isten országába *Jézus üres sírján* át vezet az út, ezért énekelhetsz így: „Nincs már szívem félelmére, nézve sírom fenekére.” A bűnbe esett első ember és a mennyei seregek, a megváltott lelkek között a *fájdalmak férfia* áll. A mennyei paradicsomba nagypénteken és húsvéton át vezet az út.

Azokra, akik Amerikában jártak, a legmélyebb benyomást nem a felhőkarcolók, a végtelen autószirodák, az autócsodák tették. Nem a nagy, hanem a kicsi, nem a magas, hanem az alacsony, a tetőteres kertés házak kertvárosa. Az embernek az a benyomása, hogy ott valóban *laknak* az emberek, valami feltartóztathatatlan gyermeki örömmel. Egy-egy városközpontból kiindulva 50–60 km hosszan az út mindkét oldalán egyszintes, tetőteres, kertés házakat lát az ember. Tulajdonosaik mázsolják, festik, csinosítják otthonaikat, a kertben fákat ültetnek, virágokat öntöznek, s miközben nyakkendő nélkül fűvet nyírnak, fesztelenül csevegnek a szomszédal. Amerikában ez az embertípus a leggyakoribb. Ez az amerikai Ádám, aki földi paradicsomot teremt maga körül. Sok fiatal párnak ma is egy kertés házacska minden álma. Honvágy tölti be az ember lelkét az elveszett paradicsom után, ezért tiltet magának Édenkertet.

Magad ültette Édenkertedben ott van-e Isten? Az ő közelsége és jelenléte teszi-e igazi paradicsomkertté az otthonodat, családot? Érzed-e a menny közelségét a saját, miniatűr paradicsomkertedben, a testvéri közelséget önmagadban s embertársadban? Áldás folyója árad-e a saját Édenkertedből, mely termékenyvé teszi a körülötted élő, kővé szikkadt lelkeket? Vagy már te is kitted a táblát Édenkerted elé: „Magánterület” Édenkerted mindenki előtt bezárt kapuján nálad is ez olvasható: „Vigyázz, a kutya harap?” Hát ilyen Édenkert az otthonod? Isten azt akarja, hogy a magad teremtette Édenkerted, az otthonod, körülötted a nagyvilág valóban Isten Édenkertje legyen. Mert a mennyei paradicsom már e földi életben elkezdődik. Jézus az életed legfőbb kincse falaidon belül, a fáradtságos munkával és verejtékkel kialakított Édenkertedben? Vagy már rég nincs ott Isten? Ádám! Egyedül maradtál? Tudod, mikor lesz saját Édenkerted a mennyei paradicsom első lépcsőfoka? Amikor mindenhol, mindenkor és mindenedet Jézus tisztító, szabadtó, megváltó kezébe helyezed. Amikor nemcsak énekeled, de cselekszed is: Itt van *szívem*, neked adom Uram! Minden ettől függ. Attól, hogy hallod-e a nagypénteki keresztről elhangzó meghívást, és elfogadod-e azt: „Bizony mondom néked, még ma velem leszel a paradicsomban.” Még ma! Most rögtön! Mostantól kezdve mindörökké!

Még ma velem leszel a paradicsomban

Jézus mondta ezt a kereszten, a jobbán megfeszített gonosztevőnek. Ezt juttatja eszünkbe az Édenkert története.

a) A paradicsom *valóság*. Jézus úgy beszél róla, mint valóságról. Amit Jézus mond a kereszten a bűneit megismerő, megvalló és megbánó gonosztevőnek, az *nem mese, szemfényvesztés, nem egy ködös, homályba vesző álmország!* A Golgota keresztfája nem az a hely, ahol az ember Fiának kedve támadna álmodozni, fantáziálni, mesélni! Jézus az *igazat* mondja ennek a haldokló, a pokol kínjaitól rettegő embernek. „Bizony, mondom néked...”

b) A paradicsom *lelki állapot, bűneink* bocsánata. Jézus az Atyától nyert hatalom által cselekszi ezt. Ő az, aki *minden bűnömért tökéletesen eleget tett, s engem a Sátán minden hatalmától megszabadított* (HK). Ki más lehetne képes és feljogosított a kereszten szenvedő Krisztuson kívül arra, hogy felkínálja számodra a bűnbocsánatot, a mennyei paradicsomot? Jézus a paradicsom ígéretével téged is a hűsvét győzelmében részesít.

c) A paradicsom *konkrét hely*. Jézus erről a helyről így beszél: „És ha majd elmegyek, és *helyet* készítek nektek.” (Jn 14,3) Ez a hely *barátságos hely*, melyről Jézus úgy beszél, mint *otthonról*, mint *atyai házról*. Ott az ember *bent van, otthon van, biztonságban van*. Ide hív téged a megfeszített és feltámadott Úr. Tágas ez a hely: „Az én Atyámnak házában sok lakóhely van.” (14,2) De a paradicsom mindenekelőtt az a hely, ahová a Fiú érkezik, miután megtért az Atyához: „Hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek.” (14,3)

Hol van ez a hely? A helymeghatározás csak földi, evilági lehet. A Jézus ígérte paradicsom fölötté áll minden földrajzilag meghatározható, világűrbe elképzelt helynek. Kétségtelen, hogy ez a hely egyfelől *túlvilági hely*. De csak túlvilági? Nem *evilági* is? Legalább részben, kezdeteiben, hiszen már itt elkezdődik. Nekünk, akik még ezen a világon vagyunk, semmit sem ígér Jézus? Nektünk itt még semmi közünk a paradicsomhoz? Jézus teljes megváltó művének értelme és jelentősége éppen abban áll, hogy a *földre hozta* a paradicsomot: *Már lehozta az életet, mely Istennél volt készített.* (MRÉ 316,4) Miközben a túlvilágot hirdeti, e világ számára hirdeti az örömmüzenetet. Jézus minden lépése e földön az elveszett paradicsom egy-egy lábnyoma. Azok a betegek, akiket megérintett, azok a halottak, akiket feltámasztott, és megújultak csontjaikban, izmaikban, a paradicsom erejét tapasztalták meg, már itt e földön. A bűnösök, akiknek

megbocsátotta bűneit, az élet fájáról ettek. Aki abból a vízből ivott, amelyet ő kínál, abból a folyóvízből ivott, amely az Édenből jő vala ki. Aki hisz őbenne, annak örök élete van. Őbenne Isten országa, a paradicsom van tiköztetek.

A középkorban a keresztyén nyugatot pusztító seregekről ez a közmondás járta: „Ahová a török beteszi a lábát, ott még fű sem nő.” De ahová Jézus e földön beteszi a lábát, ott „fű nő” Ott zöldül és virágzik. Az már egy második Édenkert, az ott maga a paradicsom. Ott a hit, remény és szeretet gyümölcse terem. Ott az Édenkert, a paradicsom gyümölcse érik. Nálad is? Vajon már betette Jézus a lábát az életedbe, az otthonodba? Ajtót nyitottál-e neki, hogy belépjen rajta? Neked üzeni: ímé, az ajtó előtt állok, és zörgetek, ha kinyitod, belépek, veled maradok, s együtt esszük az örök élet kenyerét. Egyszerre ilyen valóságosan *evilági és túlvilági* Isten országa. Így kell értenünk azt a meghívást, melyet Jézus nagypénteken a haldokló gonosztevőnek, de neked is üzen: „Még ma velem leszel a paradicsomban.” Nem kevesebbet, mint a paradicsomot ígéri neked Jézus, neked, aki ma itt vagy, s hallgatod az Édenkert történetét.

Folyóvíz jő vala pedig ki Édenből

Ha nem jársz gonoszok tanácsán, bűnösök útján meg nem állsz, csúfolódók székében nem ülsz, az Úr törvényében gyönyörködsz, és arról gondolkodsz éjjel és nappal, olyan leszel, mint a *folyóvíz mellé ültetett fa*, mely gyümölcsöt terem, melynek levelei nem hervadnak el. Az ilyen embert minden munkájában szerencse kíséri. De a gonoszok olyanok, mint a polyva, amit szétszór a szél.

Tudod, hogy mi a *rendeltetésed*? Az, hogy olyan légy, mint a folyóvíz mellé ültetett fa. Nem lehetsz polyva, amit szétszór a szél. Ott kell maradnod az élő vizek forrásánál. „Elhagytak engem, az élő vizek forrását, hogy kutakat ássanak maguknak, és repedezett kutakat ástak, amelyek nem tartják a vizet.” (Jer 2,13) Te is elhagytad az élő vizek forrását és repedezett falú kutat ástál magadnak, melyből kifolyik az életnek vize, Isten ígéje? Vagy ott maradtál az örök élet buzgó forrásánál, hogy sok gyümölcsöt teremjen életed fája? Ezékiel próféta, Izráel legnagyobb vigasztalója akkor, amikor népe idegen istenek felé fordul, és idegen kutakból oltja a szomját, látomásban részesül. Lát egy folyót, mely a jeruzsálemi templom oltára alatt ered, s mely az egész országot megöntözi, átlépi az ígért földjének határait, s a népek világa felé ömlik, s nem áll meg, míg a tengerbe nem torkollik. Partjain fák nőnek, évente tizenkétszer teremnek. Aki ezekről a fákról eszik, meggyógyul. Ezékiel azt akarja mondani, hogy az Isten által kiválasztott földdarabka, Izráel, a *népek középpontja*, még akkor is, ha bűnei miatt ítélet alatt áll. Jézus éppen erre a földdarabkára hozta magával a mennyei paradicsomot. Itt, ezen a földön, azok file hallatára, akik *Jézust* megkínózták és keresztre feszítették, hangzik az ígélet: „Még ma velem leszel a paradicsomban.” *Ebből a középpontból* küldi el övéit: „Lesztek nékem tanúim a földnek mind végső határáig.” (ApCsel 1,8) Az áldás folyója, mely Jeruzsálemből ered, soha, örökké el nem apad. A jelenések könyve ráerősít erre az ígéletre: „A győzedelmesnek enni adok az élet fájáról, mely az Isten paradicsomának közepette van.” (2,7) A folyóvíz mellé ültetett fa a győzedelmes élet. Isten segítsen téged győzedelmes életre!

Ádám

Isten Ádámot a földnek porából, közönséges földből teremtette, és orrába az életnek leheletét lehelte. Így lett Ádám élő emberré, élő testté és élő lélekké. Ha azonban Isten visszaveszi ezt a leheletet, odemet, melyhez joga van, az ember testestől-lelkestől ismét por és hamu lesz. Nem véletlenül kapta az első ember az Ádám nevet. Tudod, mi vagy? Földből származó, földből vett föld-ember, szántóföld-ember, mező-ember vagy, s mint ilyen, a földnek szentelheted magad. Ezt kell művelned és őrizned. Isten akarja így.

Isten így gondoskodik rólad. De vajon miről árulkodnak az országszerte elhagyott szőlőkertek, gyümölcsösök, parlagon maradt szántóföldek, le nem legeltetett és kaszálatlan legelők, mezők? Csak a föld iránti szeretet hiányáról?

Ádám még egyedül van, s mégis egyedül, együtt van az őt teremtő Istennel. Isten jelen van az Édenkertben. Ő van a középben. Ádámot Isten kertjében az Atya közelségének légköre veszi körül. Isten van Ádámmal, s Ádám Istennel. A paradicsom dicsőségének fényét Isten jelenléte és közelsége adja, és nem más. A kert minden más ékessége, díszítőeleme eltöri a kert igazi ékessége mellett. Az Édenkert gyönyörűsége Isten dicsősége. Ádám ebben a dicsőségben kezdi el életét.

Nem jó

Míntha árnyék hullna Ádámra az Édenkertben. Bár Istennel van, mégiscsak egyedül van. Van így. Bibliát olvasol, imádkozol, templomba jársz, veled van Isten, s mégis olyan egyedül vagy. Nincs, aki hazavárjon, nincs, akivel gondjaidat megoszad, nincs, aki simogasson, kényeztessen, szeressen, megszólítson. Lehet, hogy erről senki sem tud, de tud róla Isten. Ádám is egyedül van. Eddig mindig azt olvastuk a teremtés történetében, hogy *Látá Isten, hogy jó, És látá Isten, hogy minden, amit teremtett vala, ime igen jó.* Most először olvasunk arról, hogy valami *nem jó.* Még az Édenkertben sem jó egyedül lenni. Ezért Isten lép. Felvonultatja Ádám előtt a mezők vadait és az ég madarait, nemcsak azért, hogy nevet adjon nekik, de azért is, hogy ne érezze magát oly egyedül. De egyetlen állat sem képes Ádám magányosságát, egyedüllétét elűzni. Nem az állat az emberhez illő társ! Isten ezért ismét lép. Asszonyt teremt Ádámnak. Álomba ringatja Ádámot, s miközben mélyen alszik, Isten kivesz egyet az oldalbordái közül. Mondhatsz erre akármit is, mosolyoghatsz, kommentálhatsz bárhogy is ezt a „képtelenséget”. Egy azonban világos és kétségbevonhatatlan: az asszony teremtése *Isten műve.* Itt kizárt minden emberi együttműködés. Ádám álmában kapja élete legnagyobb ajándékát. „Szerelmesének álmában ad eleget.” (Zsolt 127,2) Amikor Ádám felébred mély álmából, meglepetésében, örömeiben elragadtatással mondja: „Ez már csontomból való csont és testemből való test.” Nem azt mondja, hogy ez már véreimből való vér. Még nem a vér, hanem a csont az élet hordozója. Ezért nem töretik meg a keresztfán Jézus lábszára sem. Még mielőtt sor kerülne erre, meghal. *Ez már csontomból való csont! Ez már igen!* Ádám szavaiból az asszony mérhetetlen megbecsülése, értékelése csendül ki. Ádám! Te megbecsülöd, és sokra értékeled asszonyodat, akit ajándékba kaptál teremtő Istenedtől? Ez a megbecsülés és értékelés oly nagy és erős, hogy „*elhagyja* a férfit az ő atyját és anyját, és *ragaszkodik* feleségéhez, és lesznek egy testté” Ádám! Feleségedben *hozzád illő segítőtársat* ajándékozott neked Isten. Isten országának egy parányi darabkája, a mennyei paradicsom miért ne kezdődhetne el éppen a házasságokban? Mít olvasunk az Efézusbeliekhez írt levélben? „Felette nagy titok ez, de én Krisztusról és az egyházzal szólok.” Mert az Isten szerinti boldog házasság ennek a mennyei együttlétnek mása, előrevetített képe. Hiszen az ő országa nem itt vagy amott van, hanem tibennetek van. Lakozzék hát bennetek az Úr Jézus Krisztus! Ámen.

Ajánlott irodalom

FREY, Hellmuth: *Das Buch der Anfänge 1–11 des ersten Buches Mose.* Stuttgart 1977.
JENNI / WESTERMANN: *Theologisches Handwörterbuch zum Alten Testament.* Zürich 1984.

KÜHNER, Axel: *Überlebensgeschichten für jeden Tag.* Neukirchen/Vluyn 1994.

Von RAD, Gerhard: *Das erste Buch Mose.* ATD 2. Göttingen 1953.

WESTERMANN, Claus: *Biblischer Kommentar Altes Testament Genesis 1–11.* Neukirchen/Vluyn 1974.

Prédikáció tanévkezdő istentiszteletre

Nagyné Menyhárt Orsolya

Kolozsvár–Újalsóváros

Ne tiltsátok meg nekik, hogy hozzám jöjjenek...

Alapige: Máté 19,13–15

Bibliavetés: 1Sámuel 3,1–10

Két ismert történetet hallottunk. A bibliavetés rendjén Sámuel történetéből hallottunk egy részletet, alapigeként pedig néhány olyan igeverset, amit a Szentírás így foglal össze egyetlen rövid kis mondatban, hogy a gyermekek megáldása.

Azonnal szembevetődik mindkét történetből, hogy milyen fontos, mennyire kiemelt szerepet kap a gyermek Isten ígéretében. Akár az Ószövetséget, akár az Újszövetséget olvasunk, lépten-nyomon rádöbbenünk arra, hogy a gyermek ajándék. Milyen nagy ajándék volt Sámuel az ő szüleinek! Anna hosszú ideig imádkozott az Úrhoz a gyermekáldásért, és mikor megkapta ezt a drága ajándékot, az Úrnak ajánlotta, az Ő szolgálatára bízta. Felvitte őt az Úrnak házába, hogy teljes életére Neki szentelje.

Az alapigéből pedig azt hallottuk, hogy kisgyermeket vittek Jézushoz. Odavitték őket Jézus közelébe, hogy az Ő közelségében ők is átérezzék és átéljenek valamit. Érezzük, hogy mindkét történetben azon van a hangsúly, hogy vitték. Vitték azért, mert ők már átéltek, megtapasztaltak valamit az Úr közelében.

Kedves testvéreim! Mi a mai napon olyan istentiszteletre gyűltünk össze, ahol az Úr közelében imádkozni, fohászkodni kívánunk a mi gyermekeinkért. Azokért a gyermekekért, akik elkezdenek egy új iskolai évet, és azokért a szülőkért, nagyszülőkért, akik mindent megpróbálnak megtenni gyermekeikért.

Mi ma egy ilyen folyamatnak vagyunk a tanúi, amelyben azt látjuk, hogy szülők, nagyszülők igyekeznek minél többet megadni gyermekeiknek, azoknak, akiket ajándékként reájuk bízott Isten. A sokféle lehetőség közül, ha tehetnénk, mindegyiket elválasztanánk. Vannak olyanok, akik választják is.

Isten ígéje azonban ma azt kérdezi tőlünk: Vajon visszük-e Jézushoz, az Ő közelébe a mi gyermekeinket, a reánk bízottakat? Hozzuk-e Jézushoz, az Isten házába, a vallásórára? Megvan-e a mai emberben, a mai szülőkből, nagyszülőkből ez a fajta igyekezet? Anna fontosnak tartotta, hogy az ifjú Sámuel Hozzá vigye, hogy Neki szolgáljon. Az újszövetségi igeszakaszról ezek az emberek is lényegesnek tartották, hogy Jézus közelébe vigyék őket.

Ma nagyon sokan úgy gondolkoznak, hogy ez egyáltalán nem divat, vagy minek fárasztjuk még hétvégén is a gyermeket? Ma már nem divatos vallásórára, katechézisére járni, sőt ma már sok fiatalnak nem divat templomba járni sem. Úgy vélik, nekik ilyesmire nincs szükségük, s akkor bizonyára gyermekeiknek sincs szükségük. Jobbnál jobb lehetőségek vannak annál, mint hogy valaki az idejét Isten közelében töltsen el. Aki pedig így vélekedik, az megfosztja és elrabolja mind magától, mind utódaitól az isteni ajándékokat.

Miért kell, miért fontos Jézushoz vinni a gyermekeket? **Először** azért, mert őket mind az egyén, mind a gyülekezet **ajándékba** kapta Istentől. Aztán azért, mert amikor a keresztség sákramentumában részesítettük őket, akkor mindnyájan **megfogadtuk**, hogy úgy neveljük és neveltetjük őket, hogy Krisztusba vetett hitükről majd önként tegyenek vallást Isten előtt. Harmadszor pedig azért szükséges Jézushoz vinni őket, hogy **ne le-**

gyenek lelkileg szenvedők, megfosztottak, hanem Krisztus által meggazdagított teljes értékű emberekké lehessenek.

Milyen sok ma a lelkileg szegény ember! Milyen sok embernek a lelke, a szíve kong az ürességtől, és úgy érzi, csak vergődik ebben a világban. A mi Mennyei Atyánk éppen ettől a lelki szegénységtől akar megóvni, hogy mi mindannyian elmondhassuk önmagunkról: lelkileg meggazdagítottak vagyunk.

Az igében azt olvastuk, azért vitték a gyermekeket Jézushoz, hogy Ő kezeit reájuk vesse és imádkozzék értük. Márk és Lukács evangélista ezt úgy fogalmazza meg, hogy illesse őket. Ha Sámuel történetére gondolunk, ott azért viszik a gyermeket az Úrhoz, hogy szolgáljon, itt pedig, hogy Jézus tanítsa őket imádkozni.

Ha felidézünk a mi emlékeinket, akkor bizonyára ott van bennünk is az a boldog, megható érzés, amikor imádkozni tanítottak, akár szüleink, akár nagyszüleink. Milyen felemelő pillanat az, amikor egy kisgyermek imádkozni tanul. Mindig olyan örömmel szemléltem, amikor a keresztfiam étkezés előtt imádkozott. Még beszélni sem tudott, csak összekulcsolta pici kezéit, és annyit mormogott csupán: ámen, ámen. De éreztem, ebben ott van a gyermeki bizodalom, őszinteség, meghittség. Ez az, amiről azt mondja Jézus, ha nem lesztek olyanok, mint a kisgyermek, semmiképpen sem öröklitek Isten országát.

Nos, ezért kell Jézushoz menni, és ezért kell Jézushoz vinni másokat is. Hogy tanuljunk meg az Ő közelében imádkozni, hogy ne némuljon el bennük az imádság hangja, hanem legyen erőt adó, vigasztaló, erősítő, életet adó táplálék, ami megerősít az élet bármilyen pillanatában.

Kérdezzük meg, testvéreim, őszintén önmagunktól: vajon nincs-e ma erre nagy szükség? Vajon nem igényelik-e ma ezt sokan, csak inkább takargatják? Vajon nem lennének-e ma olyanok akár családjainkban, akár gyülekezetünkben, akár baráti körünkben, akik már régen elfelejtettek, vagy egyáltalán nem is tudnak imádkozni? Vigyük őket Jézus közelébe, és ne fosszuk meg őket e drága ajándéktól.

A felolvasott igéből kiderül, hogy maguk a tanítványok, akiket Jézus hívott el, nem nézik ezt jó szemmel. Igaz, Jézus feltámadása után kapják a parancsot, hogy tegyetek tanítványokká minden népeket. És ez nemcsak a tizenkettőre vonatkozik, hanem a mindenkori tanítványokra.

Azt látjuk, hogy nagy a lelkesedés az emberekben, hogy gyermekeiket Jézushoz vigyék, ott van bennük az a vágy, hogy Jézus kezét reájuk vesse, és tanítsa őket imádkozni, hogy megáldja őket. Jézus tanítványai pedig, azok, akiket Ő maga kiválasztott és elhívott, ezt nem nézik jó szemmel. Dorgálni kezdték őket, hogy mernek ilyent cselekedni. Ezek a tanítványok meg akarják **akadályozni a tanítvánnyá tételt.**

Vajon ma mi milyen tanítványok vagyunk? Akadályozzuk-e, hogy Jézus közelébe kerüljenek a mi gyermekeink? Gátoljuk-e azt, hogy a Vele való közösségben imádkozni tanuljanak? Vagy olyanok vagyunk, akik felismerjük, hogy az Úr szólítja, hívja őket is ugyanúgy, mint a felnőtteket. És nekik is éppúgy ígéri a hitet munkáló Szentlelket, mint a felnőtteknek. Aki ezt felismeri, az tud válaszolni az Úr hívására: „Szólj Uram, mert hallja a te szolgád.”

Lehet, mi ma azt gondoljuk, hogy felesleges Jézus közelébe vinni a kisgyermeket, hiszen még úgy sem érti az ott elhangzott dolgokat. Lehet, hogy nem úgy érti, ahogyan te érted, de mindenképpen gyermeki örömmel fogadja. Mert érzi, hogy itt, ezen a helyen nem lényegtelen dologról van szó, hanem valami olyasmiről, ami mássá tesz, ami mássá tehet.

Velünk éppen az a baj, hogy mindent érteni akarunk, és semmit sem akarunk gyermeki örömmel és bizalommal elfogadni, nem akarunk hinni. Sokszor elmegyünk amellett, hogy Isten Lelkének újjáformáló ereje árad az Ő közelségéből, az Ő igéjéből.

Pedig Isten igéje nemcsak figyelmeztet. Ne tiltsátok el őket tőlem, ne gátoljátok, hogy énhozzám jöjjenek, mert ilyeneké a mennyeknek országa. És, aki nem lesz olyan, mint a kisgyermek, semmiképpen sem mehet be abba.

Nem nehéz azt a jelenetet magunk előtt elképzelni, hogy miként fogadja a kisgyermek az ajándékot. Ott van az arcán a boldog, örömteli mosoly, tapsol, táncol, bármilyen apróságnak nagy fontosságot tulajdonít – ilyen a gyermeki öröm. Ilyen lelkületet vár el tőlünk is Isten! Hogy így, ilyen őszintén, ilyen örömmel, ilyen boldogsággal fogadjuk Isten országát, mint drága ajándékot.

Az utolsó versben azt olvastuk, hogy **Jézus megáldotta** őket. Az Ő áldása jelenti és adja az igazi biztonságot. S ahogyan egy kisgyermeknek arra van szüksége, hogy érezze a biztonságot, a védettséget, úgy nekünk is erre van szükségünk. Ha pedig mi valamennyien biztonságban szeretnénk érezni magunkat, családjainkat, szeretteinket, akkor közeledjünk hozzá úgy, mint gyermekek, kérjük és nyerjük el Tőle az igazi békességet. Nyerjük el azt az áldást, ami végigkísér minket életünk minden napján. Most, tanévkezdés idején így tervezzük meg gyermekeink, unokáink és tanítványaink számára az új tanévet. Ámen.

Ránkmosolygott az Isten

4Mózes 6,25

Az idősebb onkológus-sebész professzor, aki a gyermekek ágya mellé térdel, hogy szemmagasságban legyen kis pacienseivel, ha beszél velük, és akit a gyerekek, ha akarják, tegezhetnek, operációra készíti fel a 8 éves kisfiút.

Közölnie kell a gyermekkel és az ágy másik oldalán rettegő szülőkkel: mindenre számítani kell, lehet, hogy amputálni kell térdből a lábát a tumor miatt. Ő mindent meg fog tenni, de az operáció alatt kell hogy meghozza a döntést. Előre nem mondhat biztosit.

A gyermek keserves sírásban tört ki:

– Akkor nem fogok tudni focizni, hiába csinálsz nekem falábat.

A szülők és a mellettük álló kórházlelkész a visszanyelt könnyeik vasmarkának szorítását érezték torkukon.

A szipogó gyermek könnyes arca azonban hirtelen széles mosolyra derült:

– De akkor majd végre anyuénak meg kell engedniük, hogy lovagolni járjak, mert azt ám falábbal is lehet! – és kacagni kezdett.

A folyosón az orvos belekarolt a lelkészbe és csak ennyit mondott:

– Észrevetted, hogy ebben a rémségben, a kisfiú könnyes arcából ránkmosolygott az Isten. Engem egy ilyen pillanat hetekig éltet...

Prédikáció-sorozat evangelizációs hétre

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Kik a boldogok?

Boldogok, akiknek szívük tiszta

Alapige: Máté 5,8

Az ige megértéséhez

kardia = szív, a héber léb, lébáb megfelelője. Ez utóbbival először Ézsaiásnál találkozunk. A Szentírásban a szív az ember személyiségének, testi-lelki életének a központja. Szív alatt nemcsak a belső, lelki életet, hanem az egész embert, a maga teljességében érti. A külső ember a belső megjelenítése. „Ami a szíveden, az az arcodon.” Központja az örömmek, fájdalomnak, szenvedésnek, de az értelemnek és az akaratnak is. A szív egyszerre ad otthont kételynek és bizalomnak, megátalkodottságnak és engedelmességnek. Amikor a szív a bűn fogságába kerül, az egész ember a bűn szolgája lesz. „Csalárdabb a szív mindennél, és gonosz az; kicsoda ismerhetné azt?” (Jer 17,9) „Mert onnan belülről, az emberek szívéből származnak a gonosz gondolatok.” (Mk 7,21) A „...kívánság tisztátalanságra” a szívben talál otthonra. (Róm 1,24) A Zsid 3,12 szerint a szív „hitetlen gonosz” Jézus Ézsaiást idézi, amikor így szól: „...a szívük pedig távol van tőlem” (Mk 7,6). Jézus tanítványait hitetlenségük és keményszívűségük miatt feddi (Mk 16,14). A szív kemény és meg nem tért (Róm 2,5). De „...kibocsátotta Isten az ő Fiának Lelkét a ti szívetekbe” (Gal 4,6). Ez a szív akkor lesz tiszta, a Krisztus lakozik benne hit által (Ef 3,17).

katharosz = tiszta. A tiszta szív osztatlan, nem kétszívű (dipszychos) (Jak 4,8), azaz valódi, igaz, őszinte, nem tapad földi kincshez (6,21), „képmutatás nélkül való” (Róm 12,9), „isteni őszinteséggel” tele (2Kor 1,12), szemérmes, szűziesen tiszta, egyértelmű (Mt 5,37; Ef 4,29). Ez egy olyan belső tisztaság, mely nem azonos a külső, kultikus tisztasággal. A gonosz szíven nem segíthet semmilyen kultikus megtisztulás (Mt 23,25). A szív megtisztulása ajándék. Akinek a szíve már tiszta, távol tartja magát a tisztátalanságtól. Az ilyen „igazságból való” (Jn 3,21; 18,37). A tiszta szív olyan magatartás, mely Isten akaratához és a felebaráti szeretethez igazodik. A jó cselekedet a tiszta szív tükré, ez utóbbi pedig annak forrása. Miként a szent elkülönített, és egyedül Istené, és hozzá tartozik, úgy a tiszta szív is egészen, osztatlanul Istenhez tartozik. A dipszychosnak, azaz a megosztott szívűeknek szól a figyelmeztetés: „Szenteljétek meg szíveteket ti kétszívűek.” (Jak 4,8) Az ember szívének tisztasága annak oszthatatlanságában valósul meg.

horao = látni. Jelenti a saját, testi szemmel való látást (Mt 28 7; Mk 16,7; Jn 16,16 skk.). De jelenti a lélekben való látást, azaz az üdvösségnek (Lk 2,30), Isten dicsőségének (Jn 17,24), az ő országának (Jn 3,3), és magának Istennek, a „mennyei Atya orcájának” látását, a mennyben (Mt 5,8; Mt 18,10; Jel 22,4). Őt látni = vele örökre közösségekben élni (Jel 21,3). Az angyalok már látják Isten orcáját. A horao héber megfelelőjének, a raahnak jelentése tágabb. Jelenti a látás útján történő elválasztást, kiválasztást (3Móz 12,13). Többnyire azonban a horao jelentésében fordul elő (1Móz 18,21; 22,13).

Mit fog látni a tiszta szívű ember? „Ragyogó világosságot” (2Kor 4,6), és azt, aki „hozzáférhetetlen világosságban lakozik” (1Tim 6,16). Ez a látás nem misztikus istenlátás, hanem a láthatatlan közvetlen látása. Bár egyszeri látás, de korlátlan, azaz örök látás. Kiknek ígértetik Isten látása, az örök bírónak szemtől-szembe való látása? (1Jn 2,28; Mt 25,41 skk.) Azoknak, akik az „ember-szívtől” megszabadultak (Mk 7,21 skk.), akiknek szíve „hit által tisztul meg” (ApCsel 15,9) és „ama beszéd által”, melyet Krisztus szólt (Jn 15,3). Miként a királyi udvar tagjai „látják a király arcát” (2Sám 13,32), úgy a tiszta szívűek is Isten felséges színe elé állhatnak.

Prédikáció

1. Lakozzék a Krisztus hit által a ti szívetekben

Gúnyosan kérdezte valaki a templomból kijövő konfirmándust: „Száz eurót adok neked, ha megmutatod, hogy hol van Isten.” Erre ő így válaszolt: „Én kétszáz eurót adok, ha megmutatod, hogy hol nincs Isten.” Erre a nagyon régi kérdésre két egymásnak ellentmondó válasz adható. Az első így hangzik: Isten *sehol sincs*, mert ha létezne, akkor ott kellett volna lennie Sztálingrádnál, Auschwitzban, Hirosimánál, vagy éppen séggel beteg gyermekemnél, mielőtt meghalt volna. A második válasz pedig így hangzik: Isten *mindeniütt jelen van*, vele találkozol a Bibliában, az ígéhirdetésben, a gyülekezetben, a természetben. Ő mindig ott van, ahol baj van. Ő ott volt az emberiség nagy csataterében, a szenvedés poklában. A keresztyén ember válasza még ennél is kimerítőbb: Isten ott van, *ahová beengedik*. Te beengeded-e őt? Ő ott van-e már a szívedben? Egy biztos: ha valahol nincs ott Isten, akkor a hitetlen ember szívében biztosan nincs ott. Krisztus a te szíved ajtaján kopogtat: „Ímé az ajtó előtt állok és zörgetek; ha valaki meghallja az én szómat, és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz...” (Jel 3,20) Nyiss ajtót, nyisd meg szíved a zörgető Krisztus előtt, hogy otthonra találjon benne.

„Ó kedves vendég nálam szállj,
Bűnömtől ne iszonyodjál,
Jöjj be hozzám, te szolgálodhoz,
Szegény megtérő juhodhoz!

Én lelkemnek rejtekébe,
Zárkózzál bé szekrényébe....”

Csak az a szív tiszta, melyben Krisztus lakozik. „Nem tudjátok-e, hogy ti Isten temploma vagytok, és az Isten Lelke lakozik bennetek?” (1Kor 3,16) Én azt kívánom nektek, és azért imádkozom, hogy *Krisztus lakozzék hit által a ti szívetekben* (Ef 3,17). Ha Krisztus lakozik a te szívedben, akkor az tiszta. De nem azért vagy boldog, mert az tiszta, hanem azért, mert Istent meglátod.

2. ...az ember szívének gondolata gonosz az ő iffúságától fogva. (1Móz 8,21)

Ez a szív természet szerinti állapota. Ha *foltt* hullott a szívedre, azt semmi külső cicoma nem képes elfedni. Hiába, a látszat csal. Ha megelégszel a látszattal, a külső cicomával, ellenkezel Isten akaratával, aki azt akarja, hogy tiszta legyen a szíved. Figyelted? Valahányszor szeretnénk eltávolítani a szívünkre esett szégyenfoltot és szennyfoltot, mindig megijedünk. Miért? Mert annak eltávolítása önmegtágadással jár. Szíved látszólagos tisztasága fölött tör pálcát Jézus a Mt 23,25-ben: „Jaj nektek képmutató írástudók és farizeusok, mert megtisztítjátok a pohárnak és a tálnak külsejét, belől pedig

rakvák azok ragadománnyal és mértéktelenséggel.” A rituális tisztálkodás csak látszat, hiszen csak külső megtisztulást eredményez.

Szívedet a bűn teszi tisztátalanná. Istennel és emberrel való viszonyodban pedig meghasonlottá, felemássá, képmutatóvá tesz. Az ilyen ember pozitív benyomásra törekszik, azonban szavában, cselekedetében hátsó gondolatok rejtőznek, szándéka, motíváltsága nem őszinte. A bűn által tisztátalanná tett szív Istennel és emberrel való viszonya zavaros, mely nem csak átítatja ezt a kapcsolatot, de előbb-utóbb szétszakítja. Ha te is ilyen zavaros, homályos, tisztátalan és tisztázatlan kapcsolatban élsz, elszakadtál Istentől és embertársaidtól. Ebben a tudathasadásos állapotban még az imádság sem igazi. Mennyivel másabb a tiszta szív!

3. A tiszta szív

A tiszta szív *Isten műve*. Az ilyen szívnek *Krisztus az Ura*, melyben Isten akarata dominál. A tiszta szív *gyermeki szív*, mely még nem ismeri a jó és a gonosz fogalmát. A tiszta szív a bűneset előtti *Ádám szíve*. A tiszta szív a *bűnbánat útját járja*, de ezt megelőzően *megnyílik az Ige előtt*. A tiszta szív *osztatlan szív*. Ha tiszta a szíved, nem osztod meg magad saját kívánságaid és Isten elvárásai között. Nem szolgálhatsz két úrnak, Istennek és a Mammonnak. Nem lehetsz kétszívű! A kétszívűség mindig arra fordul, ahonnan a szél fúj. Kálvin szerint a tiszta szívű emberek „*őszintén forgolódnak az emberek között, és ajkukon és arcukon hordják szívük gondolatait*” A tiszta szív gyermekiesen, bájosan *együgyű*, azaz jóhiszemű, egyenes, becsületes minden hátsó gondolat és szándék nélkül. Az ilyen szív nem felemás, belső ellentmondásokkal terhes, hanem *egyértelmű*. Ez az egyértelműség legyen ott életed minden területén: tetteidben, szemérmességében, szűzies tisztaságodban, pénzhez való viszonyodban, beszédedben. A tiszta szív olyan *radikális változást* jelent, melynek következménye az őszinte, igaz, átlátható kapcsolat, melyben az ember mindig tudja, hogy mire számíthat, hányadán van embertársával. Ha tiszta a szíved, akkor pont az ellenkezőjét cselekszed annak, amit a Jn 3,20-ban olvasunk: „Mert minden, aki hamisan cselekszik, gyűlöli a világosságot, és nem megy ki a világosságra, hogy az ő cselekedetei fel ne fedessenek.” Ha tiszta a szíved, akkor nem félsz attól a világosságtól, melyben fény derül cselekedeteidre, nem félsz az *átvilágítástól*. Jézus Krisztus a világ világossága. Ő világít át téged! Ha tiszta a szíved, akkor tudsz *szeretni*, Krisztussal együtt *szolgálni* és *engedelmeskedni*. Ahhoz, hogy szolgálhass, a szeretet tüze kell megtisztítsa az értelmet, akaratodat és érzedet, azaz teljes emberi egzisztenciádat.

4. Miként tisztul meg az emberi szív?

Bár igénkben Jézus nem arról beszél, hogy miként tisztul meg a szíved, mégis tegyünk említést annak módjáról. „...*hit által tisztítván meg azoknak szívét*” (ApCsel 15,9), „...igazság iránt való *engedelmességben*” (1Pt 1,22), Isten *közelségében* (Jak 4,8), azaz az ő *jelenlétében* tisztul meg szíved, és csak ott őrizheted meg azt. Ezért „*Közeledjete Istenhez, és közeledni fog hozzátok*” Szíved Krisztus *követésében* tisztul meg, hogy aztán Pállal együtt mondhasd: „Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus.” (Gal 2,20) Csak akkor tisztul meg a szíved, ha Jézus lesz életed *egyetlen és örök példaképe*, „Aki, amikor Istennek formájában vala, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát *megüresíté, szolgálai formát vévén fel*, emberekhez hasonló lévén, ...*megalázta magát, engedelmes lévén* halálig, még pedig a keresztfának haláláig.” (Fil 2,6–8) A megtisztult szív e magaslatára akkor fogsz megérkezni, amikor az alázatos szolgálat mélységébe ereszkedsz alá. Isten segítsen ebben téged! Ez a megtisztulás *egyszeri*. A lábmosás történetében Jézus különbséget tesz az egyszeri és ismétlődő megtisztulás között. „Aki megfürdött, nincs másra szüksége, mint

a lábait megmosni, különben egészen tiszta; ti is tiszták vagytok.” (Jn 13,10) Te is egészen tiszta vagy! A Jézus vérében tisztultál meg.

Mert ők az Istent meglátják

Ígéreted van erre: „...minden szem meglátja őt.” (Jel 1,7) Már életedben beteljesedik a Zsoltárok szava: „Én igazságban nézem a te orcádat, megelégszem a te ábrázatoddal, midőn felszerkenek.” (17,15) A reménység nyelvére fordítva ez így hangzik: „...még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk. De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk Ő hozzá, mert meg fogjuk őt látni, mint van.” (1Jn 3,2) Ennek a látásnak azonban az a feltétele, hogy legyen *tiszta a szíved és ártatlan a kezed*. A Zsoltárok 24,3–4-ben ezt olvassuk: „Kicsoda megy fel az Úr hegyére, és kicsoda áll meg az ő szent helyén? Az ártatlan kezű és tiszta szívű, aki nem adja lelkét hiábavalóságra és nem esküszik, meg csalárdságra.” Istenlátásod feltétele, hogy *keressed az ő orcáját, és ne add lelkedet hiábavalóságra, és ne esküdj csalárdságra, hogy a „Krisztus indulata” legyen benned* (Fil 2,5).

1. *Már most*

Bár még hitben élsz és jársz, és nem látásban, hit által már most is láthatod Istent az ő Szent Fiában, Jézus Krisztusban. Ő a testté lett Ige. Szemeddel nem, a szíveddel láthatod őt. Antiochiai Theophil (Kr. u. 180 körül) így fogalmazta meg ezt a szívvel való látást: „te azt mondod, hogy mutassam meg neked Istent. Én pedig azt mondom, hogy mutasd meg magadban az embert. Mert csak az az ember képes istenlátásra, aki nyitva tartja lelkének szemét. De ez a lélek olyan tiszta kell legyen, mint a fényesre csiszolt fémtükör.” Most még csak tükör által, homályosan látunk, ugyanis a közvetlen látás itt a földön a bűnös ember halálát jelentené. És mégis találkozhatsz vele, itt és most, a testté lett és a téged megszólító Igében. Jézus a láthatatlan Isten *képe*, Isten dicsőségének *visszatükröződése*, és az ő valóságának *képmása* (Zsid 3,1). Emberré lételében „Isten megjelent testben, ...és megláttatott az angyaloktól...” (1Tim 3,16) Mindez nincs ellentétben azzal, amit 1Tim 6,16-ban olvasunk, hogy Isten „hozzáférhetetlen valóságban lakozik, akit az emberek közül senki nem látott, sem nem láthat”. Bár Isten lénye szerint lélek (Jn 4,24; 1Tim 1,17), de Krisztus ennek a láthatatlan Istennek a képe (Kol 1,15). Ebben a képben most is őt láthatod, ha tiszta a szíved.

2. *Ott fenn*

Egykor majd, ott fenn, minden képzeletet meghaladó módon, páratlan, fenséges *szemtől-szemben* való látásban lesz részed. Ehhez a látáshoz Isten új szemet ajándékoz neked, mely hit által másképpen fog látni, mint most. Az a látás Istennel való *közvetlen együttléte*t, a teremtő és teremtmény, az Atya és gyermeke valóságos *találkozását* jelenti. Nála leszel mindörökkre, és „meg fogjuk őt látni, *amint van*” (1Jn 3,2). Ez a látás olyan állapot, melyben Isten többé nem rejtve, titokban áll előtted, és amelyben kegyelme fénye végképp kiárad rajtad. Hát ezért lehetsz boldog! Nem azért, mert tiszta a szíved, hanem azért, mert meglátod Istent. Így teljesedik be hitvalló énekünk:

*Vígan lépkedünk színarany utcákon át
Halljuk angyalok dicséretét,
Szemünk láthatja Jézus szent ábrázatát,
Aki vért ontott bűneinkért.*

(MRÉ 484,2)

Ámen.

Boldogok a békességre igyekezők

Alapige: Máté 5,9

Az ige megértéséhez

eirénepoios = békességet teremtő, békességet szerző. Ebben az alakjában csak itt fordul elő. Luther fordításában a die Friedfertigen az előbbi jelentéssel ellentétben passzív magatartásra utal. Luther békeszeretői emberi gyengeségből és félelemből engedékenyek, türelmesek, belenyugszanak az igazságtalanságba és kerülnek a vitát, az igazság kérdésének tisztázását. Lutherrel ellentétben Kálvinnál a békességre igyekvők „nemcsak borzadnak a civódásoktól, hanem buzgón igyekeznek elintézni a mások közt támadt meghasonlást, akik mindenkire nézve a béke szerzői, s elejét veszik a gyűlölködésnek, az ellenségeskedésnek, ... még akkor is, ha igyekezetük nem tetszik az embereknek” Igénkben Jézus olyan emberről beszél, aki aktívan vesz részt a béketeremtésben. „És felsaruzván lábaitokat a békesség evangéliumának készségével. (Ef 6,15) A békétető ember Isten akaratát cselekszi, de minden aktivitása dacára Isten az, aki örök békét teremt, melyet Krisztus hirdet meg: „Mily szépek a hegyeken az örömondónak lábai, aki békességet hirdet.” (Ézs 52,7) A békességre igyekvők itt és most arra törekednek, amit a Messiás teljesít be az örökkévalóságban. Krisztus ma élő tanítványainak békes-ségyszerző feladata és tiszte messiási feladat és tisztség.

A salom az eiréne-vel ellentétben elsősorban külső békességre utal, de semmi esetre sem merül ki csak egy külső nyugalom és egyetértés állapotában, hiszen jelentése a látható, zavartalan jóléttől az üdvösség gondolatáig terjed. A próféták igehirdetésében azt a békét jelöli, melyet a Messiás hoz el erre a földre. A salom sem a földön lesz teljessé, bár Jézus tanítványainak az életében már itt és most jelen van.

uios tou theou = Isten fia. Az Ótestamentumban Isten fiai gyakran angyaloknak nevezetnek (1Móz 6,2 stb.). A LXX bár ritkábban, de szintén aggeloi theou-nak nevezi őket. A rabbiszintikus irodalomban Isten fiai azok, akik az ő akaratát cselekszik. Ők Isten gyermekei, Isten pedig az ő atyjuk. Az apokrif Salamon Bölcsessége 2,18-ban (Kr. e. I. sz., Alexandria) arról olvasunk, hogy az istenfélők egyik csoportjának tagjait Isten fiainak neveztek. A szintén apokrif Sirák 23,1–4 nemcsak Izráel egész népét, de a magányos istenhívőket is Isten fiainak nevezi. Tehát nem helytálló az az állítás, hogy az istenfiúság gondolatát elsőként Jézus ültette el a köztudatban. Jézus magától értetődőnek tekinti, hogy hallgatói tökéletesen értik őt, amikor úgy beszél Istenről, mint az emberek atyjáról, és arra kéri őket, hogy adják jelét istenfiúságuknak. Az Újtestamentumban a Krisztus-hívők Isten gyermekei, „Isten gyermekei vagyunk” (Róm 8,16) és „Isten fiainak nevezetünk” (1Jn 3,1). A Mt 5,45-ben szintén a fiú és nem a gyermek megnevezés olvasható. Alapigénk Luther-fordítása viszont gyermekről és nem fiúról beszél.

Prédikáció

Mit használ keresztyénséged, ha nem a szerint élsz?

Egy afrikai misszionárius írja: „Az úrvacsorával egybekötött istentiszteletet mindig bűneink megvallásával és megbánásával kezdtük. Eközben vettük észre, hogy két, egymással gyűlölködő és harcoló család otthon maradt. Nagyon elszomorodtunk: ilyen körülmények között Jézus szavai szerint nem ünnepelehetünk: 'Hagyd ott az oltár előtt a te ajándéodat, és menj el, elébb békélj meg a te atyádfiával, és azután eljövén, vidd fel a te ajándéodat.' (Mt 5,24) Ekkor mindannyian elindultunk, hogy kibékítsük a két gyűlölködő családot. Megmondtuk: addig, amíg meg nem bánjátok bűneiteket és egy-

mással mindannyiunk előtt ki nem békültök, képtelenek vagyunk istentiszteletet tartani és az úrvacsora szent jegyeivel élni. És úgy lett!”

Igénkben neked tizen Isten: oltárra tett ajándéknál is fontosabb, hogy te is elmenj, megbékélj és megbékéltess, az ő indíttatásából és Lelkének ereje által. Egymagad erre ugyanis képtelen vagy. Kérd hát Istent:

*Uram, háborúból jövök én,
Mindennek vége, vége:
Békíts ki magaddal s magammal,
Hiszen te vagy a béke.*

(Ady)

Én is és te is, a tegnap is és ma is, háborúból jöttünk, családok, szomszédok, munkatársak, egymás ellen elkeseredetten harcoló pártok békétlenségéből. Te is úgy látod, hogy ez a nagy békétlenség maga a vég? Nem maradhatsz tétlen! Aktivizáld magad! Kérd Istent, aki maga a Béke: „Békíts ki magaddal s magammal, Hiszen te vagy a béke.” Békétlenséged forrása lehet sértett emberi hiúságod, elismertetésednek hiánya, állítólagos mellőzöttséged. Ezért szenvedsz, ezért lettél visszahúzódot. Kritizálás helyett, még ha jó szándékkal is teszed az igazság és Isten ügye iránti állítólagos buzgalmadban, nem jobb lenne a békesség evangéliumát hirdetned? Embertársad hibáját bűné torzítottad, pontatlan kijelentéseit eretnekséggé? Tudod-e, hogy szemrehányásaid végül is váddá lesznek olyan valaki ellen, aki talán egyáltalán nem tartja magát hibásnak, és nincs is tudatában bűneinek? „Támadásod” ellen ő majd védekezik, s már is oda a békesség. Ki képes békét teremteni ott, ahol mindkét fél azt vallja, hogy neki van igazsága? Látod, még az egyházban is, az Úr szolgálatában is békétlenség támad. Olvasd csak el Evódia és Sintikhe esetét a Filippi 4-ből.

Ha csak békeszerető vagy, akkor az a veszély fenyeget, hogy a *békesség kedvéért* elkerülöd a számodra kellemetlen ügyet, a *szőnyeg alá sepred*, gondolván, hogy jobb a viszály idején hallgatni. Így nem lehet békét teremteni. Marad a békétlenség, ez pedig olyan bűn, mely ellenkezik Isten akaratával. A békétlenség Isten teremtését pusztítja, és egy olyan világnak az ismertetőjele, mely Isten haragja és ítélete alatt áll. A béke és békeszerzés éppen ennek az állapotnak a *legyőzését* jelenti, a tékozló fiú *visszatérését* az Atyához, azaz a teremtmény visszatérését Teremtőjéhez. Ha a békétlenségben békét akarsz, térj vissza teremtő Istenedhez!

Krisztus szerzett békességet „keresztjének vére által”

a) Isten ajándéka

Talán semmi sem foglalkoztatja jobban az emberiséget, mint a béke. Hihetetlenül sokba kerül: fáradtságba, pénzbe, emberéletbe, és mégsem hallunk egyébről, mint megfélemlített, megfenyegetett nemzetektől, terrorizmusról, háborúról. Lehet, hogy a Nyugatot a világbékét ma Irakban, Pakisztánban, Afganisztánban, s ki tudja, hogy még hol próbálja megteremteni. Mondjuk ki: sikertelenül, dacára a békefenntartóknak, az elköltött dollármilliárdoknak. A háborúval kierőszakolt békét csak újabb háborúk követik. A hívő ember azonban tudja, hogy egyszer béke lesz ezen a földön, de nem emberi fáradozás gyümölcseként, hanem Isten *ajándékaként*. Isten országát ott kell keresnünk, ahol békesség van. Ahol nincs békesség, ott még el sem kezdődött az ő országa. „Mert Isten országa nem evés, sem ivás, hanem igazság és békesség, és Szentlélek által való öröm.” (Róm 14,17)

Isten békéje több, mint háborúnélküliség. A te életedben ez az *ő jelenlétének következménye*. Ő a békesség Istene, evangéliuma a békesség evangéliuma (Róm 15,33; Ef 6,15). Ez a békesség a *Golgotáról jön*, Jézus ott szerzett békességet „keresztjének vére által” (Kol 1,20), és békességet hirdet „a távol valóknak és a közel valóknak” (Ef 2,17). „Megigazulván hit által, békességünk van Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által.” (Róm 5,1) A béke nem érdem, hanem Isten ajándéka, azonban ez nem jelenti azt, hogy tétlen maradj. Tőled is függ, attól, hogy mi van a szívedben, és hogyan viselkedsz. Nyiss ajtót Isten békéje előtt! A kilincs a te kezében van! Neked kell azt beengedned.

Egy művész megfestette a Békesség Házát. Nagy és hatalmas a kép, mint egy hajó. Békés hangulat árad a festményből. Egy kisfiú figyelmesen nézegette a képet, majd azt kérdezte: „Édesapám, erről a képről hiányzik valami, a kilincs! Kilincs nélkül miként lehet bemenni a Békesség Házába?” Elcsodálkozott az apa, majd így felelt: „Bizonyára a festő nem elfelejtette a kilincset, hanem szándékosan elhagyta. A béke csak úgy mehet be a házba, ha *belülről nyitunk neki ajtót*, és hagyjuk, hogy nálunk lakjon.” Igen, testvéreim! A békesség kívülről, felülről, Istentől jön, de ha mi semmit sem teszünk, ajtót sem nyitunk, Isten munkatársai sem akarunk lenni, akkor ne csodálkozzunk, ha nincs békesség. Ezért *törekedj* a békességre (Róm 14,19), *kövessd* a békességet (2Tim 2,22; Zsid 12,14) és *keressd* a békességet (1Pt 3,11), „Igyekezvén *megtartani* a lélek egységét a békesség kötelében” (Ef 4,3).

b) Szegény és számárháton ül, nem harci szekéren

Krisztus a békesség fejedelme, akiről a következőket jövendőli Zakariás: „Örülj nagyon Sionnak leánya, ...Ímé, jön néked a te királyod, ...*szegény és számárháton ülő*... És *kivesztem a szekeret* Efraimból és a *lovat* Jeruzsálemből, *kivesztem a harci kezívet* is, és békességet hirdet a pogányoknak, és uralkodik tengertől tengerig, és a folyamtól a föld határáig.” (9,9–10) A békesség fejedelme ellentétben Augustus római császárral, a Pax Romana szerzőjével, szegény és számárháton ül, nem pedig harci szekéren. Fiúi engedelmességében úgy szerzett békességet, hogy *lemondott* minden erőszakról, egyfolytában építvén az *ő országát* a békesség evangéliuma által. És nemcsak a római limesen belül, hanem *tengertől-tengerig és a folyamtól a föld határáig*. Ő a te békességed forrása, aki nemcsak esetről-esetre békített ki téged (ószövetségi engesztelés napja) és a világot Istennel, hanem *egyszer s mindenkorra* (Ef 2,14; Róm 5,1; ApCsel 10,36). Ha eljön a Messiás, *első szava a békesség lesz*, hozzád és a világhoz, és csak *az ő uralma alatt* teljeseedik be az *ő békessége az életedben és a világban* (Mk 1,14 skk.; 5,34). Mi volt a feltámadott Jézus első szava a tanítványokhoz? Békesség néktek! Hozzád is így szól. És miközben szól, meg is valósul. Szava teremő erő.

Miközben megszünteti az ellenkezést és az ellentétet közötted és Istened között, mely a világ diszharmóniájának és széttagoltságának a fundamentuma, *új kapcsolatot* teremt közötted és Istened között. Krisztus engesztelő váltságáhalála *újra rendezi* viszonyodat Istennel és emberrel, melyben a *tagadásból, a nemből igen* lesz Istened és embertársad felé. Ebben a munkában téged is fel akar használni, hogy szétépett, elmérgesedett kapcsolataid helyébe teljes, valóságosan megbékélt együttlét és egység lépjen. Légy te is Isten munkatársa, hadd használjon téged is élő eszközként a békességszerzés munkájában. Igénk az ilyeneket nevezi Isten fiainak.

Békességszerzésre hívott el téged Isten

Valamikor az egyik kínai császár elhatározta, hogy elfoglalja ellenségeinek földjét, és annak lakóit kiirtja. Alattvalói azonban meglepetve látták, hogy császáruk együtt ül ellenségeivel a terített asztal mellett, vidáman tréfálkozva. „Hát nem arról volt szó, hogy ellenségeidet megsemmisíted?” – kérdezték alattvalói. „Már megsemmisítettem

őket, ugyanis *barátaimma fogadtam*” – válaszolt. Képes vagy te is ellenségeidet barátáiddá tenni? Emlékszel, mit mondott Jézus? Ti az én barátaim vagytok! Pedig mi az ő ellenségei voltunk, talán még ma is azok vagyunk, bűneink miatt. Néhány tanács a Bibliából:

1. *Imádság nélkül* képtelen vagy békességet szerezni. *Hívd segítségül* Istent! Átláthatóságért, pártatlanságért, bölcsességért és szeretetért való imádság nélkül képtelen vagy békességet szerezni. Lehet, hogy hosszú időbe telik, míg imádságod nyomán Isten megpuhítja a békétlen felek kemény szívét, de ne add fel! A békességet ki kell imádkozni!

2. *Önmegtartóztatás, lemondás* szükséges ahhoz, hogy az ellentétes karaktereket, érzéseket, meggyőződéseket és érdekeket Istennek tetsző módon kiengesztelhessed. A békesség kedvéért le kell mondanod az erőszakról, lázadásról, és akkor is csendben kell maradnod, ha gyűlölnék, és jogaidtól megfosztanak, „a gonoszt jóval győzd meg” (Róm 12,21).

3. *Felülről való bölcsességre* van szükséged, mely „először is tiszta, azután békésszerező” (Jak 3,17).

4. *Hordozd a Krisztus keresztjét*, ha békességet akarsz szerezni. Ő az, „aki békességet szerzett a keresztfa által” (Ef 2,14–16).

5. *Megbocsátással* diadalmaskodj ellenséged felett.

6. *Állj középre!* Azaz ne menj el az ellentétek mellett, sőt ellenkezőleg, a tűzvonalban a helyed, mintegy két malomkő között őrlődve, szarvánál ragadd meg az ügyet, és addig üsd a vasat, míg forró. Ilyen kitarónak kell lenned!

7. *Ne seperd szőnyeg alá* a nehéz eseteket, ne tusold el, és ne maszatold el, ne igyekezz kegyeskedő szöveggel elfedni az ellentéteket. Ha ezt teszed, a szakadék csak mélyül.

Tudom, hogy a lemondással és önmegtágadással járó fáradságos békeszerzés nem kifizetődő, sőt nagyon is hálátlan feladat, hiszen némelyek saját belügyeikbe való beavatkozásnak tekintik azt. De ha az élet forgatagában állsz, számolnod kell azzal, hogy előbb-utóbb, anélkül, hogy keresnéd, szembe találod magad a békeszerzés belső kényszerével. Isten helyez téged olyan *situációba*, melyben éppen rád van szükség, éppen te vagy nélkülözhetetlen. Ha igaz keresztyén vagy, akkor az *Úr érkezésére várva* mindenkiel megbékélsz, az egymást *elválasztó falakat ledöntöd*, és *helyreállítod* a romokban heverő békességet. Amikor békességet szerzel, *kicsiben* ugyanazt teszed, amit Isten Jézus Krisztus kereszthalálában. Legyen az emberi békeszerzés bármennyire is csekély és hétköznapi, benne mégis annak az eljövendő békességnek a csirája rejtőzik, mely rád, mint Krisztus-követőre vár itt és az örökkévalóságban. Addig is Krisztus meghatalmazását követve, mint egykor tanítványai, *köszöntsétek egymást békességgel*, és ha „Valamely házba bementek, először ezt mondjátok: Békesség e háznak. És ha lesz ott valaki, békességnek fia, a ti békességetek azon marad.” (Lk 10,5–6) Így lehetsz a Treuga Dei, Isten békességének szerzője, ellentétben a Pax Romana szerzőjével. Ez utóbbi béke a békeszerző vasökle alatt születik. Ez a béke a temetők csendje, ahol vége szakad az életnek és az ember tevékenységének.

Mert ők az Isten fiainak mondatnak

Nincs ennél szebb név a világon. Hogy kik részesülnek ebben a nagy méltóságban, az csak Isten országában lesz nyilvánvalóvá. „Aki győz, örökségül nyer mindent; és annak Istene leszek, és az fiam lesz nekem.” (Jel 21,7) Ingyen, kegyelemből Isten fiai *örökösök*, a bűn szolgálóival szemben *szabad emberek*, és Krisztussal együtt *uralkodnak*. Kálvin szerint nemcsak Isten fiainak „*mondatnak*, hanem annak is *tartatnak*” Ha bé-

kességre igyekszel, ugyanazt a nevet fogod viselni, mint Jézus, az örök békeesség szerzője. Így ez a csodálatos megnevezés számodra nemcsak *analógiát*, de *genealógiát* is jelent, azaz Isten fiaként nem csak *hasonlítasz* Jézushoz, de *Istentől származol*.

Isten békeszerző fiaként cselekedj az ő *akarata és elvárása szerint*. Ha *hiszel* Jézus Krisztusban, kegyelemből fogadtatsz Isten fiává (Ef 1,5). Ha téged is Isten Lelke *vezérel*, akkor Isten fia vagy (Róm 8,14). Jézus azért jött, „Hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy elnyerjék a fiúságot.” (Gal 4,5)

Isten fia akkor leszel, ha követed a békeszerző Krisztus *példáját*, ha *ugyanaz az indulat* lesz benned, mint Krisztusban. Ha Isten fia akarsz lenni, *hasonlítanod* kell Jézushoz, birtokolnod kell a *krisztusi jellemet*, az életed *ő reá kell hogy mutasson!* Istenfiúságod feltétele az, hogy *újjászülessél*. Addig nem lehetsz Isten fia, míg gondolataid nem *Isten gondolatai*. Életed elképzelhető legnagyobb méltóságát, istenfiúságodat nem te szerzed meg, nem te érdemled ki, *ajándék* az, békeszerző életed megkoronázása, az utolsó ítéletet követő új világ hervadhatatlan ajándéka. Hát ezért boldogok a békeszerzők! Nem azért, mert békét szereznek, hanem azért, mert Isten fiainak mondatnak. Isten adja neked is ezt a boldogságot. Ámen.

Boldogok, akik háborúságot szenvednek az igazságért

Alapige: Máté 5,10

Az ige megértéséhez

dioko = üldözni. *A judaizmus visszatérő gondolata, hogy a hitükért üldözöttek „az eljövendő világ részesei”* *A LXX-ban a dioko az ellenség (2Móz 15,9) vagy egyszerűen a másik ember által való üldöztetést (1Móz 31,23) jelenti. Az üzött vad gondolatával is találkozunk, de ez az Újszövetségben csak analógiaként fordul elő (Róm 12,14; 1Kor 14,1; Fil 3,14 stb.). A tanítványok osztozkodnak a próféták sorsában, ők is üldöztetnek (Mt 5,44; 10,23), miként Mesterük is (Jn 5,16). A dioko a bíróság előtt elhangzó vádbeszédet is jelenti. Mindkét jelentés az áldozat védhetetlenségre és ellenállásra való képtelenségére utal. Textusunkban az üldöztetés nem azonos a judaizmus gyakran felfoghatatlan és érthetetlen sors és végzet fogalmával, azaz az ember és a közösség alaptalanul, véletlenszerűen elszenvedett üldöztetésével. Alapigénkben az üldöztetés a tanítványok állandó és szükségszerű ismertetőjele, miként a szegénység, az éhség, a szomjúság, a tisztaszívűség és a békeszerzés. Tanítványnak és üldözöttnek lenni egy és ugyanaz. A békeszerzők üldözöttek lesznek, melynek előképe a Golgota.*

dikaioszüné = igazság, igazságosság. *Lásd bővebben az 5,6 magyarázatában. Ez az igazság és igazságosság nem a derék, jóra való ember minősített viselkedését, magatartását, hanem azt a kegyelmi valóságot jelöli, amelyben és amelyből azok élnek, akik Isten országának örökösei. Aki engedelmességgel fogadja Isten akaratát és aszerint él, az „igaz ember”* *Az ilyen ember magában hordozza az igazságosságot. A héber cedáká Istennek ellenségei felett aratott győzelmét, saját és népe jogainak védelmét is jelenti.*

Prédikáció

Boldogok

Nem azért vagy boldog, mert háborúságot szenvedsz az igazságért, hanem azért, mert tiéd a mennyeknek országa. Ez nem érdem, hanem kegyelem. Boldognak nevez téged Jézus nemcsak akkor, amikor hited megvallásáért szenvedsz, akkor is, amikor egy-egy igaz ügyért üldöznek, hiszen tiéd a mennyeknek országa. Ebben az esetben is

ugyanazt ígéri neked Jézus, mint a lelki szegényeknek. Üldözöttként is a lelki szegények sorsában osztozol: Isten országában. Ez a boldogság nem véletlen, sorsszerű, esetleges, hanem *új életed velejárója*. Boldogságod, hogy tiéd a mennyeknek országa, egyben ítéletet is jelent a mostani világ felett, melyből hiányzik az igazságosság, a tisztaság, az irgalom, a megbékélés és a rend. Boldogságod mögött egy teljesen más világ képe húzódik meg, a maga romlottsága, hazugsága és hiányossága miatt szenvedő régi világ képe. Amikor az új világnak, Isten országának ismertetőjelei már életedben konkrét formát öltenek, akkor mintegy megszűnik számodra a régi világ jogosultsága. Ez a megszűnés nem formai, hanem *tartalmi*. A forradalmak többnyire formális változást hoznak. A forradalomban újat keresők és másra várakozók támadásának célpontja a jóllakottak, az önelégültek. De a Krisztus ígérte boldogság nem ebből táplálkozik. Előtte mit sem számít a jóllakottság. Előtte a gazdagok is szegények, sőt még csak ők szegények igazán. Előtte azok is vigasztalásra szorulnak, akik ma kacagnak, és a vigasztalásra utaltságot emberi gyengeségként utasítják vissza. A rád váró, Krisztus ígérte boldogság helye nem egy formailag, hanem tartalmilag teljesen új és más világ, Isten világa, mely már itt, ebben az istentelen világban, e földi életben elkezdődik. Ez az új világ az igazság és igazságosság világa, melyért háborúságot szenvedned azt jelenti, hogy benned is elkezdődött Isten országa. Mekkora boldogság!

Akik háborúságot szenvednek

Jézus követésében nem nézheted tétlenül a társadalmi igazságtalanságot sem. Nem elég szólnod, tenned is kell valamit ellene, még akkor is, ha ezért kikacagnak, megvetnek, vagy éppenséggel szembeköpnék. Klemens Maria Hofbauer, Bécs apostola a szegényeknek gyűjtött. Egy alkalommal Bécs vendéglőit járta végig, üres kalapját nyújtva a vendégek felé. „Az éhezőknek” – mondta. Az egyik vendég, aki mindent gyűlölt, aminek az egyházhoz köze volt, így förmedt rá: „Hogy jön ahhoz, hogy pénzt kérjen tőlem?”, és szembeköpte. A főpap zsebkezdőjével letörölte az arcát, és csendesesen így folytatta: „Ezt kaptam én. Most a szegényeim számára is adhatna valamit”, és ismét feléje tolta üres kalapját. Viselkedése olyan mély benyomást tett rá, hogy pénztárcájának teljes tartalmát a pap kalapjába öntötte.

Segítsen ez a történet megérteni alapigénk üzenetét: „Boldogok, akik háborúságot szenvednek az igazságért.” Jézust, aki azért jött, hogy megkeresse és megtartsa azt, ami elveszett, szintén szembeköpték. Az ő követésében ez a sors várhat ránk.

1. Jézus téged is *felkészít* az üldöztetésre. Már a Zsoltárok könyvében is arról olvassunk, hogy az igazakra szenvedés vár (34,20). Ézsaiás 53 óta benne van a köztudatban, hogy a Messiásnak szenvednie kell. Ez a prófécia Jézus idejében sem merült feledésbe. Maga Jézus mondja tanítványainak: „...az ember Fiának sokat kell szenvednie és megvetetnie...” (Mk 8,31) Ha Krisztus-követő vagy, a te sorsod sem lehet más, mint Mestered sorsa. Nemcsak tanítványai, de a te számodra is megkönnyíti az utat, és pontosan megmutatja neked is, hogy mi vár rád az ő szolgálatában: üldöztetés és gyaláztatás. A te számodra könnyíti meg az utat, amikor pontosan rámutat arra, hogy *mi vár rád* az ő követésében és szolgálatában. Így töri meg Jézus az üldöztetésed idejére a kísértés erejét, hogy sohase hidd, hogy az igazság miatti üldöztetésed ellentétben állna a Krisztustól nyert megbízatásoddal. Ugyanis fennáll a veszély, hogy az üldöztetés elkerülése végett egyesek képesek meghamisítani a krisztusi üzenetet: „hogy a Krisztus keresztyéért ne üldöztessenek”. (Gal 6,12) De ha igaz keresztyén vagy, éppen az igazságért való üldöztetésed idején tessel róla bizonyosságot. Ha háborúságot kell szenvedned az igazságért, gondolj Jézus hozzád szóló üzenetére: „Nem nagyobb a szolga az ő uránál. Ha engem

üldöztek, titeket is üldöznek majd...” (Jn 15,20) És akkor nem a csalódás és a háborgás lesz úrrá feletted, hanem az általa ígért boldogság.

2. Üldöztetésed *oka*. Gyülekezetünkben az egyik nővérkének a debreceni kórház igazgatósága azért mondott fel határozatlan időre, mert nem volt hajlandó a magzatelhajtásnál segédkezni. „Ami ellentétes a teremtés rendjével és az élethez való joggal, az hamis és istentelen” – mondta. Az isteni igazságért való kiállása az állásába került. (1Móz 9,6; 2Móz 20,13) A következetesség is üldöztetéssel járhat. Egyik ifisünk az iskolájában úgy élte meg az üldöztetést, hogy amikor ellentétben osztálytársaival, akik farmernadrágot és rövid frizurát, azaz „emancipált uniformist” viseltek, ő következetesen minden nap szoknyában és hosszú hajjal jelent meg, emiatt az egész osztály vele gúnyolódott és őt szekálta (5Móz 22,5; 1Kor 11,6–14; 1Tim 2,9). Mert a következetesség miatti gúnyolódás is üldöztetés. Izmael, Hágár fia gúnyolódott Izsákkal és nevetgélt rajta (1Móz 21,9). Pál apostol így kommentálja az esetet: „...a test szerint született (Izmael) üldözte a lélek szerint valót”, azaz Izsákot (Gal 4,29).

Kálvin szerint: „Az igazságért azok szenvednek, akik az igaz és méltányos dologért való buzgalmukban *a gonosz ügyekkel szembeállnak, a jókat pedig amennyire lehet, védelmezik*. E tekintetben pedig méltón áll első helyen az Isten igazsága.” Éppen az igazságtalansággal való *szembeállásod* és a jó általad való *védelmezése* lendíti ellentámadásba a gonoszokat, egzisztenciájuk védelme érdekében. Lásd a mai magyar politikusok korrupciós ügyeit. „Mond meg az igazat, és betörik a fejedet” – tartja a közmondás. Ők azok, akik saját igazságtalanságuk be nem vallásával, tagadásával, de rejtett tudatával vívnak élet-halál harcot egzisztenciájuk megvédéséért. Bonhoeffer írja a *Nachfolge* c. művében alapigénkről: „Itt nem Isten igazságáról van szó, hanem arról a szenvedésről, melyet a Jézus követésében kell elhordoznia övéinek *igaz ügyük, igaz véleményük, igaz tettük miatt*.” Ha az igazság úgy kívánja, le kell mondanod gazdagságodról, boldogságodról, jogaidról, saját igazságodról, elismertetésedről és az erőszakról. Ezért megvetnek téged, és megbotránkoznak miattad. De az Isten szerinti élet gyakran ezzel jár. Ha fegyvert rántasz az igazságért, számíts az üldöztetéssel járó szenvedésre, de a mennyei boldogságra is. Péter ezt magától Jézustól hallhatja, ezért idézi szinte szó szerint: „De ha szenvedtek az igazságért, boldogok vagytok.” (1Pt 3,14) Meddig kell szenvednünk? Amíg Jézus, mint az igazság királya ismét el nem jön ítélni eleveket és holtakat. A naptári adventen kívül is adventben élünk. S míg erre vársz, *szállj szembe* az igazságtalansággal és *védelmezd* az igazat.

3. Nagy *megtiszteltetés* az igazságért üldöztetni. Tartsd megtiszteltetésnek, ha úgy bánnak veled az emberek, mint Jézussal. Légy *hűséges meggyőződésedhez és bizál* az igazság győzelmében! Számodra sincs *magasztosabb, fenségesebb hivatás*, mint szenvedni az igazságért és *járni a vértanúk útját*. Nemszeretem szavak ezek, de Jézus szavai ezek: „Ha valaki jönni akar én utánam, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét, és kövessen engem.” (Mt 16,24) „Ez kedves dolog Istennél.” (1Pt 2,20 skk.) És ha mindent el is kell vesztítened, még mindig *van Istened*. „Ha elfogyatkozik is testem és szívem: szívemnek kösziklája és az én örökségem te vagy, oh Isten, mindörökké.” (Zsolt 73,26) Az igazságot gyűlölő világ Dánielt tüzes kemencébe, Pált és Silást tömlöcbe vetheti, de egyet el nem vehet tőlük: Istent és a vele való közösséget. És fűtsék ám a kemencét hétszer tüzesebbre, az Úr a tüzes kemencébe is övéivel megy.

4. *Örömd forrása*, ha szenvedsz az igazságért. Lehet, hogy a világ sajnálatra méltónak tart, de Jézus másként ítél: *irigylésre méltó* ember vagy. Pál szerint a thesszalónikai keresztyének elszenvedett üldöztetése annak bizonyítéka, hogy ők *méltóknak* találtattak Isten országára. Jézus az övéit szorongatóknak megfizet, a szorongatottaknak nyugalmat ad. „Mert igazságos dolog Isten előtt, hogy szorongattatással fizessen azok-

nak, akik titeket szorongatnak; Néktek pedig, akik szorongattattak, nyugodalmat.” (2Thessz 1,6–7)

5. Van-e még *hely* az igazságért szenvedők számára e világban? Igen! Ez a hely ott található, ahol a legszegényebb, a legszelídebb, a folytonos zaklatás miatt legtöbbet szenvedett Krisztus található. Ez a hely a *Golgota keresztje*.

„*Ott a helyem* Jézus mellett,
éltét értem adta föl.
Szálljon, szálljon angyal szárnya,
elragadva vigyen el,
vigyen fel a Golgotára,
hol megváltott vérével.”

(MRÉ 478)

6. Lehet más *válaszod* üldözőid számára az igazság miatt, mint a Krisztus válasza a keresztéről? *Áldással* válaszolj: „Áldjátok azokat, akik titeket *kergetnek*.” (Róm 12,14) *Imádsággal* válaszolj: „És imádkozzatok azokért, akik *háborgatnak* és kergetnek titeket.” (Mt 5,44) Ha pedig megtapasztaltad Krisztus jelenlétét, erejét, szabadító hatalmát, mondd Pállal együtt: „üldöztetünk, de el nem hagyatunk” (2Kor 4,9), mert „amikor erőtlén vagy, akkor vagy erős” (2Kor 12,10). Ezért semmi sem szakíthat el téged Krisztus szerelmétől (Róm 8,35).

Az igazságért

A kegyelemből megigazult ember *ismertetőjele* az igazság és az igazságosság. Nóéről olvassuk, hogy *Istennel járt* (1Móz 6,9). „És *úgy cselekedék* Nőé, amint parancsolta vala neki Isten, mindent *akképpen* cselekedék.” (6,22) A 7,1-ben pedig ezt mondja Isten Nőénak: „Mert téged láttalak *igaznak* előttem ebben a nemzedékben.” Íme az Isten által megigazított igaz ember ismertetőjele.

Ha Krisztussal jársz, igazságban jársz. De a te igazságod sem az emberek igazsága, hanem Isten igazsága. „Mert mondom néktek, hogy ha a ti igazságotok nem több az írástudók és farizeusok igazságánál, semmiképpen sem mehettek be a mennyeknek országába.” (Mt 5,20) És azt is tudnod kell, hogy Jézus Krisztus az egyetlen, aki tökéletesen igaz, és aki téged ma is arra tanít, hogy szakíts az istentelenséggel, és a *nehéz időkben is* igazán és szentül élj. „Mert megjelent az Isten idévezítő kegyelme minden embernek, amely arra tanít minket, hogy megtagadván a hitetlenséget és a világi kívánságokat, mértékletesen, *igazán* és szentül éljünk a jelenvaló világon.” (Tit 2,11–12)

Ez az igazság, amelyért háborúságot kell szenvedned, nemcsak arról szól, hogy te is hozzájuss ahhoz, ami téged is megillet, és ami a tiéd is. Ez az igazság azt is jelenti, hogy Isten ígéje és törvénye szerint élsz, azaz az igazság iránti szeretetben, hűségben, kitartásban, őszinteségben, odafigyelésben. Ezek mind olyan tulajdonságok, melyeket még a világ is elismer. Ennek köszönhető az az elismerés és jóindulat, amely körülvette Józsefet, Dánielt az Ószövetség idején, majd az első keresztyéneket, akikről még a pogányok is így nyilatkoztak: „Nézzétek meg, mennyire szeretik egymást.” Normális körülmények között még egy hitetlen munkaadó is boldog, ha hűséges, tisztességes, fedhetetlen és igaz ember a beosztottja, akiben megbízhat. Gondolj Potifárra és a fáraóra.

Az az igazság, melyet ajándékba kapsz Istentől, *nem hajlandó együttműködni* az igazságtalanságban. Képzeld el, ha egyszer majd arra kér a főnököd, hogy egy számára kellemetlen helyzetben segíts neki az igazságot hazugsággal eltussolni, vagy egy csalásban segédkezni. Vajon mi lenne a következménye annak, ha így válaszolnál: „Ezt

nem tehetem, mert ellenkezik az igazságérzetemmel és Isten törvényével”? Tudod, hogy hány hívó ember vesztette el munkahelyét, mert nem volt hajlandó együttműködni az igazságtalanságban?

Az ószövetségi igazság újszövetségi megfelelője a *hit*. Itt a hívó az igaz, aki a hit útján Krisztussal jár, akiben beteljesedett a törvény. Az igaz ember hitből él. Mivel velem együtt szüntelen arra törekszel, hogy emancipálódj, azaz függetlenítsd magad Isten akaratától, és csak önmagadra hallgass és önmagad kövesd, ezért hited a világgal és a mindenkor uralkodó hatalmakkal szembeni *tiltakozásként* kell hogy megjelenjen. Ennek egyenes következménye, hogy az általad kimondott és képviselt igazság miatt üldöznek. Az egyház is akkor igaz egyház, ha az igazság miatt háborúságot szenved. De ha ezt el akarja kerülni, nyugton akar maradni, akkor elhallgatja az igazságot, azaz már nem is tiltakozik, prófétai hivatásáról elfelejtkezik, inkább megalkuszik és emancipálódik, mint hogy szenvedjen az igazság miatt. Ez az egyház már nem a kereszt alatt él. Ez az egyház már nem egyház, csak nevében.

Adj hálát Istennek, ha az igazság miatt háborúságot szenvedsz. Igaz keresztyénségnek ez az ismertetőjele. És imádkozzunk együtt azért, hogy egyházunk ne próbáljon kibújni a kereszt alól, hanem emelje fel szavát mindenkor és mindenhol az igazságért, akkor is, ha eleve tudja, hogy ezért bizony háborúságot szenved. Isten segítsen! Ámen.

Boldogok vagytok, ha szidalmaznak... én érettem

Alapige: Máté 5,11–12

Az ige megértéséhez

oneididzo = csúfolni, gúnyolódni, szidni, szidalmazni. Alapigénkben vádemelésként a gyalázkodás és szitkozódás minden olyan formáját felöleli, amire az ember egyáltalán képes (Mt 11,20; 27,44; 1Pt 4,14). Mint a törvénykezés terminus technikusa olyan törvényszéki eljárásra utal, ahol a vádlók és a tanúk is hamisak. Jézus is ezt a kifejezést használja, amikor Galilea városait vádolja: „Ekkor el kezdé szemökre hányni ama városoknak, hogy nem tértek vala meg.” (Mt 11,20) „Hasonlóképpen a főpapok is csúfolódván egymás között”, Jézus ellen (Mk 15,31). Tanítványai ellen „A főpapok azonban felindíták a sokaságot.” (Lk 6,22) Ilyen sokféle az oneididzo jelentése, mely az empaidzo-hoz áll a legközelebb: gúnyolódni, valakivel játékot űzni, gyermekiesen viselkedni. Az empaidzo csak a szinoptikus evangéliumokban fordul elő, a 13-ból 11 alkalommal a passiótörténetben (Mt 20,19 stb).

pseudomai = hazudni. A pseudos mint hazugság az aletheia, az igazság ellentéte. Igénkben nem annyira morális bűncselekmény, sokkal inkább a hitetlenek harca a Krisztus-tanúk igazsága ellen. Jézus sem hallgatja el, hogy ellenfelei hazugságot mondanak ellene, lalein to pseudos (Jn 8,41–47). Krisztus ellenségei a szót használják fegyverként a tanítványok ellen, akik nem akarnak mások lenni, csupán Isten népe, az ő igéjére támaszkodva, és akarata szerint élni. Egyszerű dolog a Krisztus-követők jó hírnevét beszennyezni, tönkre tenni, a szegények, a szelídek, a tiszta szívűek becsületén foltot ejteni, akik törvényszék elé citálva védtelenül állnak bírái előtt, akiket már az Ószövetség is gyakran hamisaknak, szegényeken erőszakoskodóknak nevez. A Krisztus tanítványai ellen mondott gonosz hazugság a Lk 6, 22-vel ellentétben itt még nem jelenti a zsinagógákból és Izrael népéből való kirekesztettséget. Az üldözöket és üldözötteket itt még együtt maradnak, Izrael népének kötelékében. Az üldözöttek a Jézus Krisztusban megjelent igazság hirdetői, az üldözöket pedig annak árulói.

eneken emou = *érettem*. (10,18 és 39; 16,25) *Ugyanazt jelenti az én nevemért (19,25), az evangéliumért (Mk 9,35; 10,29), Isten országáért (Lk 18,29), az embernek Fiáért (Lk 6,22). A gyűlölet a Mester miatt lángol fel, célpontja a tanítványok. A kifejezés bibliai értelme és kicsengése pozitív, biztató: „Bizony te éretted gyilkoltak minket minden napon. (Zsolt 44,23)*

Prédikáció

Boldogok vagytok

a) *Boldogságod forrása*. Sokan a „turkálóból” öltözködünk, s akik ide juttattak bennünket, a Krisztusban való hitünkért még meg is mosolyognak, sőt megszólhatnak, s mégis boldogok lehetünk, mert hófehér ruhába öltöztetve miénk a mennyeknek országa. Boldogságnak ez az igazi forrása! Mert ha a Krisztusban való hitedért szenvedsz, akkor is boldog lehetsz, ha nincstelen vagy, jobb esetben a turkálóból öltözködsz. Tolsztoj meséli, hogy a súlyosan beteg cár így szólt halálos ágyán: „Birodalmam felét adom annak, aki meggyógyít.” Nyomban összedugták fejüket a bölcsek, s kiokoskodták, hogy: „Ha megszerezhetnénk egy boldog ember ingét, s azt a cár felvehetné, nyomban meggyógyulna.” De egyetlen boldog emberrel sem találkoztak a végtelen birodalomban. Az egészséges beteg volt, a gazdag boldogtalan, stb. A cár fia is boldog emberek után kutatótt, amikor egy szegényes kunyhóból a következő szavak szűrődtek ki: „Istennek hála, a munkámat ma is elvégeztem, Krisztusban való hitemet ma is megvallottam, bár emiatt ma is kigúnyoltak. Tiszta a lelkiismeretem, engem szeret Isten, ma is nyugton hajtom fejem álomra. Mekkora boldogság.” A herceg, hallva ezt, meg sem állt a palotáig, ott meg így szólt a bölcsekhez: „Tudom, hogy hol lakik a legboldogabb ember. Adjunk hát az ingéért annyi pénzt, amennyit csak kér, s azt vegye magára a cár, hogy meggyógyuljon.” Hívták is nyomban a boldog embert, de az olyan szegény volt, hogy még inge sem volt. Bizonyára sok mindened hiányzik, földi javakban egyáltalán nem dúskálsz, de ne felejtse, hogy szegénységed éppúgy, mint hitedért való szenvedésed, Isten kegyelmének jele. Mennyei boldogságod egyetlen forrása Krisztushoz való tartozásod, még akkor is, ha szenvedned kell miatta. Bizony „ing nélkül is” lehet boldog az ember, ha gazdag a szívében.

Te is földi boldogságra vágyakozol, de ha igazán Jézusé vagy, sohasem lesz teljes földi boldogságod, sem a szokásos értelemben vett sikered, hiszen a világban hontalan, otthontalan és jövevény maradsz. De bőséges lesz a jutalmad a mennyekben. Csak ez lehet Isten szerinti boldogságod egyetlen forrása. Krisztusért való földi szenvedésedre Ő mennyei jutalommal válaszol. Tanulj meg igent mondani Miatta elszenvedett fájdalmadra. A szenvedés kétarcúságában ne csak istentelen üldözőid gonosz, torz arcát, de lásd meg a te mennyei Atyád kegyelmesen hozzád aláhajló tekintetét is. Amikor a világ azt kiáltja feléd, hogy Krisztusban való hited miatt takarodj, tűnj el, és nem tudod, hogy hová, halld meg Isten szavát is, aki így szól hozzád: Hozzám, az én országomba jöjj! Amikor Máté e sorokat leírja, az egyház már szenvedő egyház. De a történelemben voltak olyan pillanatok is, amikor az egyház „fellélegzett”, rövid ideig „levegőhöz jutott”, azaz nem szenvedett üldöztetést. Tévedés volt és ma is hiba e ritka korszakokat normális állapotnak tekinteni, s magát a szenvedést esetlegesnek, soron kívülinek, de semmi esetre sem előre betervezettnek, programáltnak tekinteni. Jézus fordítva látja ezt a helyzetet, és óvja övéit minden hamis optimizmustól, ugyanakkor ellenségei felé címzett jogos felháborodásuktól is. Hiszen minden ellen, ami Istentől van, a világ lázad és gyűlöli azt. Ezt a szituációt nem övéi provokálják ki, de ha ők azok, akikben és akik által Isten uralma már e földi életben elkezdődik, máris üldöztetnek, mely elől sem nem tér-

hetnek ki, sem nem menekülhetnek el. Ilyen perspektívára utal az ő nevének megvallása: „Valaki azért vallást tesz énrólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt.” (Mt 10,32) Látod, hogyan válaszol Isten vallástételeddre?!

b) *Meglátszik rajtad, ha hozzá tartozol.* Ne is próbáld Péterként letagadni. Nem is kell beszélned róla, úgymint elárulod magad. Elég, ha csak titokban érinted „gyalázatpalástjának” (Thielicke) peremét, csücskét, miként a vérfolyásos asszony „illette az ő ruhájának peremét” (Lk 8,44), s aki látott, tudja, hogy hozzá tartozol. Hozzá tartozásod nem ábránd, sem álom, hanem olyan valóság, mely a világ előtt nem marad titokban. Ha nem szóval, akaratlanul és tudat alatt is, az életeddel teszel bizonyosságot iránta való elkötelezettségedről. Ezért pedig megszenvedsz. Krisztushoz való tartozásodnak legbeszédesebb *dokumentációja* éppen miatta való szenvedésed. Amit ő elvár tőled és rólad joggal feltételez, az nem a te szenvedéssel teljes jövődnek fagyos, részvétlen profécijája. Mert miközben sorsában osztozkodsz, ő eggyé lesz veled, szövetségesevé tesz, gondjaidat szívén hordozza, és nem téveszt szem elől. Krisztushoz tartozásodról, mely egyet jelent szenvedéssel, beszélhetsz és emlékezhetsz, de ha néma maradsz, az akkor is *nyilvánvalóvá* lesz. A hozzá való tartozásod és egyidejű szenvedésed maga Isten országa, a nyitott menny, mint István vértanú számára: „Íme látom az eget megnyílni” (ApCsel 7,56). Érted most már, hogy mit jelent „a ti jutalmatok bősége a mennyekben”?

És minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek énérettem

Mit üzen Isten az efézusbelieknek? „Azért levettén a hazugságot, szóljatok igazságot, ki-ki az ő felebarátjával, mert egymásnak tagjai vagyunk.” (4,25) Te megszűrőd mondanódát, levetted a hazugságot? Sohasem mondtál valótlanosságot csak azért, hogy ellenfeleidet hiteltelenítsd? Egy alkalommal izgatottan futott valaki Szokráteszhez: „Képzeld Szokrátesz, mit művelt a barátod!” „Állj!” – szakította őt félbe a bölcs. „Amit el szeretnél mondani, átszítáld a három szitán?” „Három szitán? – kérdezte a másik csodálkozva.

„Az első az *igazság* szitája. Ellenőrizted-e, és utána néztél-e annak, hogy valóban igaz, amit el akarsz nekem mondani?” „Nem, de hallottam” – hangzott a válasz.

„Úgy, úgy, de bizonyára a másodikon, a *jóság* szitáján csak átengeded? Ha nem is igaz, de bizonyára jó, amit el akarsz mondani?” „Nem, nem, egyáltalán nem jó” – hangzott a válasz.

„És a harmadikon, a *feltétlenül szükséges elmondani* szitáján csak átszítáld azt, ami ennyire felizgatott?” „Hát nem feltétlenül szükséges elmondanom” – hangzott a felelet. „Akkor – mosolygott a bölcs –, ha az, amit el akarsz nekem mondani a barátomról se nem igaz, se nem jó, se nem feltétlenül szükséges elmondani, akkor felejtse el, és ne terheld se magad, se engem.” De Krisztus ellenségei nem felejtenek és nem szűnnek, az ősegyházban sem, és a maiban sem. Hamis tanúk, hamis vádlók rontják a tanítványok jó hírnevét, hiteltelenítik őket, és erkölcsileg lejáratják. Borzalmas, hiszen ez még a fizikai üldöztetésnél is súlyosabb következményekkel járt. Gyülekezeteinkben, egyházunkban nem mindennaposak ezek a bűnök? Én tudok olyan püspökválasztásról, ahol az egyik jelölt csúnyán befeketítette a másikat, nem is beszélve lelkészválasztásokról. Alapigénken a Krisztus-követők elleni gonosz hazudozást a gyülekezetek csak később élék meg, ez lehet az oka e vers későbbi betoldásának, ugyanis a legtöbb kéziratból hiányzik. Ezt erősíti meg az 1Pt 4,15 is: „Mert senki se szenvedjen közületek, mint *gyilkos* vagy *tolvaj*, vagy *gonosztevő*, vagy mint *más dolgába avatkozó*.” Ilyen és hasonló hazugságok segítségével próbálták Krisztus tanítványait ellehetetleníteni, végül is megsemmisíteni. Mit mond Kálvin ezzel a verssel kapcsolatban? „Mert nem kis megpróbál-

tatás volt ez, hogy őket, mint *istenteleneket és gonoszokat*, az egyházból kivessék. Ma sem kell félnünk a pápák kiátkozásától, amikor ezek kizárnak bennünket gyülekezeteinkből csak azért, mert *nem akarunk elszakadni a Krisztustól*.” Az egyháztörténelemből eltelt 1500 esztendő, s Kálvin ugyanazt tapasztalja, mint az első keresztyének. A Péter apostol említette bűnöket egyszerűen a tanítványokra fogták. A tanítvány fedőnév alatt egyesek öltek, raboltak, mások Jézusra hivatkozva és az ő nevében létüket és ítélkezésüket abszolutizálták, mások ügyébe beavatkoztak és erőszakoskodtak. És mindezt *én érettem* – mondja Jézus.

Én érettem

Az igazán demokratikus országokban ma *hivatalosan* nem üldözik a keresztyéneket ő érette. Az alkotmány biztosítja a vallásszabadságot. Hite megvallásáért ma senki sem részesülhet hátrányos megkülönböztetésben. De ez nem jelenti azt, hogy mindenhol és mindenkor jóindulattal lennének irántad Krisztusba vetett hitedért. Derecskén voltak olyan ifiseink, akiket azért gúnyoltak a munkahelyen, vagy az egyetemen, vagy a katonaságnál, mert nem titkolták, hanem hangosan megvallották hitüket: „Én hiszek Jézus Krisztusban, az én Megváltómban.” Lehet, hogy te ezt megúsztad. De ha a hétköznapiakban igazán hívő emberként viselkedsz, számolj azzal, hogy megmosolyognak és szánakoznak rajtad. A Sátán pedig téged is kísért: „Valóban elkerülhetetlen, hogy Jézusról beszélj? Fontos, hogy minden áldott nap bizonyosságot tégy az evangéliumról?” Ugye, milyen ismerősen cseng? De ha igazán Krisztushoz tartozol, képtelen vagy hallgatni, kerüljön ez az állásodba vagy gyermeked jövőjébe, előrehaladásába. Tudjátok, hogy itt Derecskén is hányan hallgattak, még az egyház szolgálatait sem vették igénybe a tanácsi rendszerben, csak hogy el ne veszítsék állásukat, s tönkre ne tegyék gyermekeik jövőjét? De voltak kivételek, és mégis talpon maradtak, mert Istennek gondja volt rájuk. Milyen bátrak és elszántak voltak az apostolok! Törvényszék elé állították, bebörtönözték, és arra kötelezték, hogy „ne szóljanak, és ne tanítsanak a Jézus nevében” (ApCsel 4,18; 5,28). És mit válaszoltak? „Mert nem tehetjük, hogy amiket láttunk és hallottunk, azokat ne beszéljük.” (4,20) És büszkéek voltak, hogy „méltókká tétettek arra, hogy az ő nevéért gyalázzal illetessenek” (5,41)

Aki azt mondja, hogy én érettem, maga a megtestesült isteni üzenet, a végső cél, Isten országa. Az *Isten szerintit* hozta el a földre, egy teljesen más világot, a mennyországot. Ezt az istenszerintit gyűlöli a világ, és nem fogadja be. De azokat sem, akikre ez az istenszerintiség a jellemző, azaz akik nem olyanok, mint a világ, akik egy új világ képviselői és hordozói. Az ő sorsuk Krisztus sorsa. Ha nem ez a sorsod, valami baj van nálad. Az istenszerintiségre a gyűlölet a válasz. E kettő együtt jár. Ez a sors nem esetleges, nem egy sajnálatos, kivételes eset, ez a *normális*, ez a *programszerű*. Üldöztetésed nem személyiséged csődje, ez Isten útja, mely az érette való szenvedés köveivel van kirakva. A hitvalló tanítvány hangja erős és fenyegető, de szenvedése csendes és türelmes. Járj ezen az úton!

Örüljetek és örvendeztetek

a) *Miért* kell örülnöd? Az igaz, hogy számodra is hátrányt és megkülönböztetést jelenthet az ő nevének megvallása, de a megígért jutalom semmihez sem hasonlítható, hiszen ilyent még szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szív meg nem gondolt. Örömed forrása az a jutalom, mely itt buzog fel a földi életben, de teljességében a mennyben vár rád. (Mt 6,20) Miért kell örülnöd? Mert ő eltöröl szemedről minden könnyet (Jel 7,17), és nem éhezél többé, sem nem szomjúhozol (7,16), mert a bűn és a bűnbánat ruhája helyett az örök igazság fehér palástjába öltöztet majd téged (7,13–14),

mert érette megsebesített tested és lelked megdicsőül. Egyszóval: aki vele szenved, vele dicsőül meg.

b) *Milyen ez az öröm?* Örömed nem tettetett, színlelt, kényszeredett öröm, nem *han- gulat* és *körülmények függvénye*, hanem Krisztusnak szenteld életed *karakterisztikuma*. Ezt nem lehet elrejteni, sem letörölni. Örömed már itt elkezdődik, és már itt magán vi- seli a mennyei öröm jegyeit. Ez az öröm indította az üldözött keresztyéneket és az egy- házat a *mártíromság* elképesztő idealizására.

Mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben

a) „*Mi most még rejtve itt.*” Ez a jutalom *itt és most*, mintegy csírájában, azaz rejtve, (inkognito) jelentkezik, de majd egykor a maga teljességében (publice), azaz dicsősége- sen, hatalmasan, örökkön-örökké. Ez a jutalom egyszerre jelenvaló és eljövendő. De ez az egyidejűség teljesen kizárja a jelen és a jövő egymást követő sorrendjét.

b) *Ingyen, kegyelemből, hit által.* Kálvin a következőket fűzi ehhez a mondatrés- zhez: „Nem kölcsönös a viszony a jutalom és az érdem között, hanem *ingyenes* a juta- lomra vonatkozó ígért. Azután ha megfontoljuk, mennyire tökéletlenek és bűnösök még a legjobbaktól eredő jócselekedetek is, akkor soha, egyetlen cselekedetet sem talál Isten jutalomra méltónak.” Ha valami jót cselekszel, azért előbb-utóbb te is benyújtod a számlát. Tetteidért honoráriumot vársz embertől, Istentől. Még a mártíromságért is számlát nyújtott be a vértanúk egy része. Az egyháztörténelemben volt erre példa. Jézus ígérete azonban minden érdemgondolatot kizár, melyben egyfelől az ember *követel*, másfelől Isten *tartozik*. Az a jutalom, melyet Jézus neked ígér, az ő szeretetéből fakadó ajándék. Az Úrért való szenvedésed és fáradozásod nem fizetség az elvégzett munkáért. Igényt nem tarthatsz rá, érdemedre (meritus) nem hivatkozatsz. A jutalom Isten ke- gyelmi ajándéka számodra, mintegy *tartozás szerint* (Róm 4,4). Azaz Isten sohasem marad adósod. Isten sohasem ad neked kenyér helyett követ. Érette való szenvedésed mögött az ő *igenje* áll fedezetként, mely új életet, új világot jelent számodra, melyben nem nélküle, hanem vele leszel, nem vele dacolva, hanem vele való közösségben. Ez a jutalom. Ez maga Isten országa. Jézus ígérete túlmutat a mártíromságon. Az ígért a holnapé is. Az érdemszerzésre nem tekintő mártíromságra, mely sem nem értelmetlen- ség, sem nem hiábavalóság, Isten válasza ez: „Amiket szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg se gondolt, amiket Isten készített az őt szeretőknek.” (1Kor 2,9)

c) *El ne bízd magad!* Jézus arról is gondoskodott, hogy az ő szolgálatában el ne bízd magad, ne légy gögös, teljesítményeddel ne büszkélkedj, mintha általa rászolgálhatnál Isten országára. Bűnbánatra int, és arra figyelmeztet téged, hogy ne kérkedj saját erős akaratoddal és képességeiddel, érdemeiddel soha ne dicsekedj! Jézus azt ígéri, hogy annak, amit cselekszel Isten rendelése szerint, következménye van. Válasza mennyei válasz, tetteidre ő is tettekkel válaszol, de úgy, ahogy neki jónak tetszik. Mint a lánc- szemek egymást, úgy követik tetteidet Isten tettei. De nem érdem szerint, hanem *aján- dékként*, ingyen, kegyelemből.

Mert így háborgatták a prófétákat is

a) *A próféták követendő példája.* A jutalom ígérete mellett Jézus, ha érette szen- vedsz, a próféták sorsával is megajándékoz, és azt *követendő példaként* állítja nem csak a tanítványok elé, de elődbe is. Kálvin így ír erről: „Hogy el ne erőtlenedjenek az apos- tolok az üldözések alatt, nem ok nélkül figyelmezteti tehát őket Krisztus, hogy rájuk is ugyanazok a küzdelmek várnak, minőket hajdan a próféták megértek, hiszen az ő *he- lyükre lépnek*, ezért az ő *példájukra* kell magukat alakítaniok.” Legyen a te számodra is példakép Illés (1Kor 19), Zakariás (Krón 24,20–21), Jeremiás (Jer 20,2) és sokan má-

sok. Legyen példaképed Mózes, aki szintén prófétának nevezte magát (5Móz 18,15.18), aki az Úr akarata miatt szenvedett úgy Egyiptomban, mint a pusztai vándorlás idején, aki „Egyiptom kincseinél nagyobb gazdagságnak tartván Krisztus gyalázatát, mert a megjutalmazásra tekintett.” (Zsid 11,26) De mindenekelőtt tekints Jézusra, aki a szenvedésnek és a kitartásnak legnagyobb példaképe. Amikor Jézus az érette szenvedő tanítványokat a prófétákhoz hasonlítja, egyfelől istenségéről tesz bizonyosságot, másfelől az ő érette való üldöztetés elszenvetésére és elhordozására ösztönzi.

b) *A próféták rangja.* Ha érette szenvedsz, te is a *próféták rangjára* emelkedsz. Még a legkisebbekre is érvényes ez a kitüntetés. Mekkora megtiszteltetés, hogy a próféták mellett van a helyed. Az ószövetségi próféták sorsa mindenekelőtt Jézusban teljesedik be, aki nem vízzel, de tűzzel és Lélekkel keresztel (3,11), aki megdicsőültként küldi el Lelkét övéinek. Ennek a Léleknek a birtokában te is képes leszel úgy cselekedni és szólni, mint egykor a próféták (Mt 7,22 skk.; Lk 9,54 skk.; 10,17 skk.). Ne is gondold arra, hogy másként is történhetne, azaz érette való szenvedésed nélkül is, ugyanis éppen ez bizonyítja azt, hogy Isten szolgálja vagy!

c) *Ezzel vigasztal Jézus.* Jézus téged is felkészít arra, ami rád vár az ő követésében. Te is Isten küldöttje vagy, hirdetned kell az ő üzenetét. Hasonló küldetéssel jártak a próféták is övéik között. Ez volt az oka annak, hogy szidalmazták és megölték őket. Miért? Mert az ember szíve gyűlöli ezt az üzenetet. Ezért vigasztalja Jézus akkor is és ma is az ő követőit az igével: „Így háborgatták a prófétákat is, akik előttetek voltak” Kiért? Istenért! Kiért? Jézusért! Hát örüljete és örvendezzete, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben! Ámen.

Ajánlott irodalom

BONHOEFFER, Dietrich: *Nachfolge*. Gütersloh 2008

GIRGENSOHN, Herbert: *Die Bergpredikt*. Witten 1962.

HOFFSÜMMER, Willi: *Kurzgeschichten für Gottesdienst, Schule und Gruppe*. Mainz 1990.

JAKUBINYI, György: *Máté Evangéliuma*. Budapest 1991.

KÁLVIN János *Magyarázata Máté, Márk és Lukács összhangba hozott evangéliumához*. Székelyudvarhely 1939.

KÜHNER, Axel: *Überlebensgeschichten für jeden Tag*. Neukirchen-Vluyn 1994.

LOHMAYER, Ernst: *Das Evangelium des Matthäus*. Göttingen 1956.

NEUE JERUSALEMER BIBEL, Freiburg im Breisgau 1985.

RATZINGER, Joseph, Benedikt XVI.: *Jesus von Nazareth*. Freiburg 2007.

REMMERS, Arend: *Die Bergpredikt*. Ulm 1997.

RIENECKER, Fritz: *Das Evangelium des Matthäus*. Wuppertal 1994.

SCHLATTER, Adolf: *Das Evangelium nach Matthäus*. Stuttgart 1965.

SCHNIEWIND, Julius: *Das Evangelium nach Matthäus* NTD 2. Göttingen 1950.

THEOLOGISCHES BEGRIFFSLEXIKON ZUM NEUEN TESTAMENT. Wuppertal 1971.

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Gyökössy Endre

VIII.

Növekedés a világosságban *

Amióta ember él a Földön, szüntelen érezte a világosság misztériumát.

Az ősi, pogány ember ezt így fejezte ki: *a világosság az isten!* S ezért imádta a napot, a holdat, a csillagokat, a tüzet, és áldozatokat mutatott be valamelyik világosságforrásnak.

Jézus helyére fordítja a tételt: *Isten a világosság!*

Annyiban van közösségünk Istennel, amennyiben a világosság gyermekei vagyunk. Még a mai, modern ember is érez ebből a misztériumból valamit, amikor így jellemez valakit: ez egy sötét alak! – Ez szürke senki. – Ez pedig egy ragyogó jellem! – Lehet-e ennél tömörebben jellemezni egy-egy embert?

Vannak emberek, akikkel világosság és melegség jelenik meg, ahova belépnek. És vannak emberek, akik ha meg se szólálnak, akkor is sötétséget és hidegséget árasztanak maguk körül.

Nemrégem, egy esős, szürke, szomorú délután nehéz szívvel üldögéltem íróasztalom mellett. Dolgozni akartam, de sehogy sem ment a munka, helyette nyomasztó problémákkal viaskodtam a lelkemben. Akkor lépett be a szobámba egy öreg ember. Valamikor nagy jövedelmű és magas rangú vezető volt, most szegényházban él. Ám annyi ragyogás, derű, békesség, hit és szeretet lépett vele be az otthonomba, hogy amikor elment, úgy éreztem: angyal járt nálam. Sőt, ez az angyal valóban Isten küldötte volt – a legszükségesebb órában...

Mi lép be velünk egy-egy otthonba? Fény vagy árnyék? Ha nagyon figyelünk, meg lehet látni az emberek arcán, szemén visszaverődő fényt, de az árnyékot is. Így megtudhatjuk, mi lakik bennünk, hiszen a másik azt tükrözi vissza. Milyen jó lenne, ha mindig fénylenénk, ragyognánk! Hiszen *Isten világosság és nincsen benne semmi sötétség.* (1Jn 1,5)

Akik világosságban, azaz Istenben járnak, azoknak az útja és beszéde is világos. Nincs titkolnivalójuk. Nem kell szófüggöny mögött élniük. Nem egyszer éreztem már, hogy valaki beszélt-beszélt, csak azért, hogy szavaival eltakarjon valamit. Jó néhány szomorú szemű feleség panaszolta már: a férjemenek titokzatos, sötét útjai vannak.

Isten különös ajándéka a világosság gyermekei számára, hogy azok felső-belső vezetés által idegenkednek a sötétség gyermekeitől, és vonzódnak a világosság gyermekeihez. Ugyanakkor Jézus Krisztus félreérthetetlen parancsa számunkra, hogy a világosság nem önmagáért való! *A lámpást sem azért gyújtják meg, hogy a véka alá, hanem hogy a lámpatartóra tegyék, és akkor világít mindenkinek a házban.* (Mt 5,15)

Ide kívánczik egy hívőnek éppen nem mondható férfi vallomása. Akkor mondta, amikor felesége nagymamája meghalt, aki évtizedekig vezette a háztartásukat, velük lakott, szívében az élő Krisztussal: „Amióta nagy meg halt, hidegebb lett az otthonunk. Csuda melegszívú teremtsé volt!” – Mít mondanak vagy éreznek hozzátartozóink majd egyszer, a mi halálunk után?...

* Gyökössy Endre: *Mélysegeken át – az öröm titkáig.* Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest.

A felülről való világosság nemcsak a sötét bűnöket űzi ki, hanem egyetlen gyógy-szere:

- az éjfélete gondoknak;
- a sötét aggodalmaskodásnak;
- a fekete félelmeknek;
- az elboruló kedélyvilágnak;
- a gyászos jövőképeknek.

Úgy gyógyít, hogy önnön fényével árasztja el a dolgokat, eseményeket. *Nem teremt új helyzetet, de az adott helyzetet megfelelő világításba helyezi.*

Gyermekkoromban vacogva és verejtékezve töltöttem egy éjszakát ágyam sarkába húzódba, mert azt hittem, ismeretlen állat kuporog az ágyam előtt. Aztán a hajnali derengés felfedte, hogy az csupán a székre lerakott ruhám, és menten elpárolgott a félelmem. Így oszlatja el bennünk és körülöttünk a sötét aggodalmakat, félelmeket, levertséget a Lélek és Isten Igéje. Megfelelő világításba helyezi a dolgokat.

Nemrég mondotta egy nagyon beteg gyülekezeti tagunk: „Most már másképp vagyok beteg, mint eddig, mert már hálát tudok adni a szenvedésért is.” – Ez a „másképp”: a Lélek világossága. Nem lett egészségesebb, de egészen másképp viseli szenvedését, MÉGIS.

Valakit egyszer nagy sérelem ért, szíven találta egy sértő szó, és éveket úgy hordozta magában azt a szót, mint egy testébe fúródott bombazilánkot, amely minden mozdulatra fáj. Aztán egy hívő közösségben újjászületett és megtért. Ebben az új világosságban ugyanazt a megjegyzést, régi életében sértőnek talált kifejezést *új életre ösztökélő, jogos kritikának* látta! Meg is gyógyult.

Ez a felülről való világosság gyógyító módszere.

Istennel, a világossággal való közösségünk másik jele, hogy *egymással is közösségben vagyunk.*

Istennel még közösségben nem élő ember gyakran mondja vagy gondolja: „Mi közöm hozzá, van az embernek elég baja magának is!...” – Ám az, aki közösségbe került Istennel, a világossággal, sokszor akarata ellenére – sőt legtöbbször akarata ellenére! – egyszer csak ott találja magát a másik ember baja, gondja, bánata, szegénysége mellett.

A világosságba került ember életének alaplallama: *Hol van, hogy van, mi van az én testvéremmel az Úrban? Mivel lehetnék szolgálatára?*

Mint minden Istentől való szent dolgot, az egymással való szoros közösséget is fel tudja használni a Kísértő. Mégpedig úgy, hogy még szorosabbá akarja tenni a kapcsolatot, mint Isten. Így akarja elrontani. A méz nem úgy romlik meg, hogy megsavanyodik, hanem kikristályosodik és éppen émelítőtővé váló édességénél fogva lesz élvezhetetlen.

A Kísértő ott leselkedik minden keresztyén közösségben, és ha nem tudja szétbontani, akkor rendszerint két „trükkje” van:

– Azon mesterkedik, hogy olyan szoros kapcsolatokat szerkesszen egybe, amely már megbotránkoztató. Vagy egy férfi és egy nő között, vagy a közösség egyes tagjai között, így adva alkalmat a többinek arra, hogy erről jó sokat beszéljenek, értetlenkedjenek, ítélkezzenek.

– Vagy olyan szorosan szerkeszti egybe a közösség tagjait, hogy a szorosság váljék súrlódások és nehezletek forrásává. Ilyenkor kihuny a világosság és beomlik a sötétség.

Nem tudunk eléggé vigyázni arra, hogy közösségünk *világosságban élő közösség* maradjon, és azt be ne árnyékolja semmiféle sötétség!

Alkalmi prédikációk

Bibliaóra

Móra László Tibor

Kajántó

A köszönő imádság – hálaima

Alapige: 1Sámuel 2,1–10

Egy idős ember mesélt egy történetet az életéből. A 90-es évek elején sikerült útlevelet kapnia és elment kirándulni. Felkereste azokat a helyeket, ahol valamikor a háború alatt megfordult. Emlékeiben elevenen éltek még azok a napok, amikor visszavonulás közben súlyosan megsebesült, lemaradt a csapatától. Gyermekek találták meg őt, és hazavitték. Egy számára ismeretlen család egy tanyán befogadta őt és ápolta, megmenette a haláltól. A család azonban el kellett meneküljön onnan, és a felfordulásban a lábadozó beteg elszakadt megmentőitől. Amikor majdnem ötven év múlva eljutott a megmentői tanyájához, legnagyobb csodálkozására ott pár épületet talált. Bekopogott az egyikbe. Egy férfi nyitott ajtót. Ő elmondta, hogy miért van ott, milyen emlékei vannak arról a helyről. A férfi kiszaladt a házból, és behívta a szüleit. Az apja az a valamikori gyermek volt, aki megtalálta őt. Egymás nyakába borultak, és az idős ember elmondta, hogy egész addig nem hagyta nyugodni egy dolog. Nem tudta megköszönni, hogy őt akkor megmentették.

Arról beszéltünk az eddigi bibliaórák alkalmával, hogy az ember beszélgetni szokott embertársával, illetve Istennel is. Az Istennel való beszélgetés pedig nem más, mint az az imádság, amit naponta elmondunk, bemenne abba a „belső szobába”, ahol a vele való együttlét meghittsége és csendje vesz körül minket. Sokszor abba a hibába esik az ember, hogy az imádsága csak a kérésre szorítkozik. Akkor fordul Istenhez, amikor valamilyen nehéz helyzetben van, és kéri, hogy abból szabadítsa meg. Az imádság azonban nem csak kérés lehet. Mit mond a Heidelbergi Káté az imádságról? „...Ez kiváltképpen való része annak a háládatosságnak, melyet Isten tőlünk követel...” (116. fejelet).

Az imádság tehát hála, köszönet a minket megsegítő Istennek. A most hallott ige is egy ilyen köszönetmondás, hálaének.

Mit is jelent a hála? Az a beszéd, amit elmondunk Istennek, amiben ott van a köszönet. A mai felolvasott ige megmutatja ezt. Ez alapján nézzük meg, hogy milyen kell legyen a mi hálánk, a mi köszönő imádságunk.

A történet előzménye ismert, hisz már volt szó erről a mostani sorozatban. Anna, Elkána felesége gyermekért imádkozik Silóban, a szent sátor bejáratánál. Éli, a főpap, mikor meglátja a magában, hangtalanul imádkozó asszonyt, eleinte azt gondolja, hogy részeg. El akarja kergetni onnan, de ő elmondja, hogy csak egy megkeseredett lelkű asszony, aki bánatát önti ki az Úr előtt. Éli elbocsátja azzal, hogy az Úr hallgassa meg kérését. Az imádsága meghallgatásra talál, gyermeket szül, akit Istennek ajánl fel. Így kerül Sámuel a szent sátorhoz szolgálni. Mikor Anna a fiával együtt felmegy, hogy bemutatassa az áldozatot az Úrnak, akkor mondja ezt a hálaéneket. Tulajdonképpen örömben szólal meg. Megköszöni azt, hogy az Úr segített neki, meghallgatta kérését, megáldotta az életét.

Mi lehet a köszönet, amit el kell tudjunk mondani Istennek? Elsősorban az, hogy hála-lásak vagyunk az ő áldásáért. Hogy meghallgatta kérésünket, és valamilyen módon felelt arra.

Az igében azonban ennél sokkal több van. Anna hálaénekében Isten dicsérete is benne van. Ebből pedig következik az, hogy még miért lehet hála az ember, mit kell megköszönjön az Úrnak.

Isten gondoskodik minden testi-lelki szükségünkről. Azt mondja az igében Anna, hogy éhezők nem lesznek. Ebben a nehéz időszakban, amikor az ember megnéz minden banit, hogy mire költi, amikor sokan elszegényednek, utcára kerülnek, erősít Isten, hogy éhezők nem lesznek. Miért? Mert kirendeli a mindennapi kenyeret, ha azt kéri tőle az ember. Berde Máriának van egy szép verse, ami így szól:

Add meg Uram

A mindennapi kenyeret
A mindenesti nyughelyet.
Nyáron a nyájas kék eget,
Télen a tűzhely meleget
Vizek jótévő hűvösét,
Tisztaság tiszta köntösét.
A harcban már kíméletet,
Hogy elbíriam az életet.
Kis gondot értem, mennyi bár
Koccant tojásnak is kijár.
És néha jó sugalmakat
Még el ne üljek hallgatag,
Mesét, mely feltör könny helyett
És másoknak is enyhület.
Főlőslegképp meg ne tagadd:
Néha mosolyom is megadd,
Csak a kevés kedvesekért,
Kiknek ez még örömet ér.
És mindennapi hitemet,
Hogy elvezesse szívemet
A Tőled gyúló picli láng:
A mindennapi Miatyánk.

Miért kell még hála-lásnak lennem? Mert megkapom a mindennapi kenyeret és a mindenesti nyughelyet. Erre az isteni segítségre is kell valahogy válaszoljak.

Ezek mellett az Úr az, aki a rászoruló oldalára áll, szabadítást ad számukra. Ki a rászoruló? Akkor ott Anna volt, akinek ellenségei voltak, akit csúfoltak gyermektelensége miatt, akinek megszorították napjait. Azt hitték, hogy nincs Isten áldása az életében, de bebizonyosodott az ellenkezője. Itt és most számunkra is kell a szabadítás. Van ellenségünk nekünk is. De ne egy emberre gondoljunk, akit mi kiáltottunk ki ellenségünknek, mert valamilyen sérelem ért részéről, hanem van egy sokkal hatalmasabb ellenség. Nem emberek ellen hadakozunk mi, hanem nagyobb hatalom ellen, ami fogóságában akar tartani. A gonosz ellen, aki a bűnt, a kárhozatot adja, aminek a vége a halál. Innen akar és tud megszabadítani Isten. Hogyan? Krisztus váltságával, kereszthalálával, feltámadásával, amiért megint hála-lásnak kell lennünk.

Itt pedig előjön még egy dolog, ami az igében benne van. Az Úr élet és halál ura. Ől és elevenít, sírba visz és visszahoz. Porból van az ember és porrá lesz. Elmúlik. De Jóbbal együtt tudjuk mondani, hogy hiszem „...hogya én megváltóm él, és utoljára az én porom felett megáll. És miután ezt a bőrrömet megrágják, testem nélkül látom meg az Istent.” (Jób 19,25–26) Jézus Krisztus feltámadása új életet ad számomra, új lehetőséget nyit meg, nem itt a földön, hanem az örökkévalóságban. Hiszem, hogy megelevenít engem is, amiért megint köszönetet kell mondanom.

Mindezek azonban általánosságok. Mindenki el tudja mondani, aki hisz Istenben, aki magát keresztyénnek vallja. Anna hálaéneke személyes. Saját életéről, Istennel való viszonyáról szól. Ha most megkérdezném, hogy egyikünk-másikunk miért kellene ebben a pillanatban hálás legyen, akkor ahányan vagyunk, talán annyi válasz lenne. Mi a fontos? Az önvizsgálat. Hogy meglássam Isten csodálatos munkáját az életemben. Utána pedig, hogy megtanuljam ebből az igéből azt, hogy a saját örömeim, tapasztalataim, átélte csodáim miatt legyek hálás Istennek, és köszönjem meg neki mindazt, amit velem, értem, családomért, szeretteimért tett. Ámen.

Vitaindító kérdések

– Mennyire eleven az imaéletünkben a köszönő imádság, a hálaének? Mindez része annak az imádságnak, amit Isten tőlünk kér? Hisz mindazokért az ajándékokért, amit tőle kapunk, csak ezt kéri. Nem akar semmi mást. Legyünk hálásak neki, köszönjük meg neki azt, amit tett velünk.

– Észre tudom-e venni, hogy Isten munkálkodik az életemben? Azokat az apró kis csodákat, amelyeket minden nap átélek, amelyeken keresztül ő szól hozzám, ezeket meg tudom-e köszönni neki?

– Tudok-e hálás lenni mindazokért a dolgokért, amelyeket Isten adott nekem másokon keresztül? Hisz ő felhasznál másokat is arra, hogy az ő kinyújtott kezei legyenek.

Esketési igehirdetés

Dénes József

Nagyzerind

Legyetek erősek!

Alapige: 1Korinthus 16,13b

Krisztusi szeretettel köszöntelek titeket és veletek együtt mindazokat a szerető szíveket, akik ez ünnepi órában imádkoznak boldogságotokért. Olyan jó látni, hogy ilyenkor megtelik Isten háza és olyan jó lenne hinni, hogy nemcsak hagyományból, vagy mert ez ilyenkor így szokás, hanem, mert ebben a fergeteges világban, ahol van gond, van bánat, és „hol a halál nagyon zenél” – szeretünk ott lenni, ahol boldogság van. Mint a sirály, mely a háborgó tengeren egy tenyérnyi kis sziget felé szárnyal, akárcsak a viharverte méhkas lakói egy-egy kis tépett virágra szállva nektárt keresnek...

Azért vagyunk itt az imádkozás házában, hogy az Úrtól útravalót kérjünk közös életek zarándokújtára. Isten, a ti Mennyei Atyátok titeket megajándékozó Úr, aki hamuba stílt pogácsa helyett Igéjének kenyerét nyújtja át nektek: Legyetek erősek! Isten ajkáról ennek a szónak nem csak jelentése, de ereje van. Tudja Ő, hogy erőtök feletti út áll előttetek. A házaséletben nagyok a kihívások. Az akarja, hogy legyetek erősek: TESTBEN. Ti sem vagytok külön test és külön lélek. Ti emberek vagytok. Legyen úgy, hogy ép

testben legyen az ép lélek. A mindennapi kenyérért való küzdelemben szükség van testi, fizikai erőnlétre. Elgondoltátok-e, honnan volt annyi erő az érettek naponként munkába lendülő szülői karokban, melyek sokszor remegtek a kimerültségtől, de nem voltak restek gyermeki arcotokat megsimogatni, titeket szeretettel átölelni? Tudtok-e érettük eléggé hálásak lenni Istennek? Naponként kérjétek a testi erőt az Úrtól, hogy szolgálni tudjatok egymásért, a családját, Isten dicsőségére!

Azt kívánjuk, hogy legyetek erősek HITBEN. Hit nélkül olyan a házasság, mint a ház fundamentum nélkül, mint a repülőgép motor nélkül, mint a virág szín és illat nélkül. Madách Imre megélte saját életének nagy tragédiáját. Gyermekét elveszítette, felesége elvált tőle, vagyonát elperelték, maga pedig súlyos betegségben szenvedett. Amikor így csődbe jutott az élete, amikor akarata ereje elfogyott, már csak egy reménye volt: felkereste lelkipásztorát és megkérdezte tőle: mit kezdjek tovább az életemmel? A lelkész így válaszolt: menjen haza és kezdjen el valamit alkotni. Így ő, akinek már-már csak az volt a neve, hogy él, de már halott volt, feltámadt a lelki halálból, visszanyerve Istenbe vetett bizodalját, megírta *Az ember tragédiáját*.

Vajon, mi az oka annak, hogy ma ötven százalékkal több a válás, mint tíz évvel ezelőtt? Miért van annyi családi élet, amelynek nincsen lelke? Miért van az, hogy a modern ember tragédiája a rossz házasság, mely olyan, mint egy festett koporsó: virágos, cifra, de halál van benne? Ma a házasságban van a válság méregfoga. Az emberiség megváltója ma az lesz, aki megmenti a családot. Ahol nem az Istenbe vetett erős hitre épül a házasság, ott romlás következik be. Onnan előbb-utóbb elszáll a boldogság. Mivel a házasságot ő szerezte, legyen ő szívetekben, otthonotokban mindig a fő helyen!

Legyetek erősek AKARATBAN. Aki erősen akar boldog lenni, az boldog is lesz, aki erősen be akarja tartani az esküt, az be is tudja tartani, aki valamit nagyon el akar érni, az el is éri. Isten akarata a ti boldogságotok. Ha Isten akarata befedi a ti akaratosokat, akkor boldogok lesztek. Akarjátok erősen azt, hogy amikor ketten jártok ezután az úton, láthatatlan harmadikként Ő járjon veletek. Imádkozzátok tehát Mózeszel együtt: „Ha a te orcád nem jár velünk, ne vigy ki minket innen.” (2Móz 33,15) „Annakokáért tehát nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.” (Róm 9,16) Amikor együtt akartok leélni egy földi életet, akarjátok Istent is: az ő országát, a templomát, az ő lelkét, akarjátok az ő Fiát, akit érettek, nektek is küldött. Akarjátok Vele a boldogságot!

Végül, kedves ifjú testvéreim, legyetek erősek a KÍSÉRTÉSBEN. Tudjátok-e, hogy a házasság a Sátán legkedvesebb munkaterülete? Olyan a házasság, mint egy ostromlott vár. Jaj akkor, ha az ellenség kitapasztalja annak gyenge pontját. Majd ott fog támadni. Egymás iránti szeretetek legyen erősebb minden kísértésnél. Emlékezzetek mindig minden kísértésben arra, amit Isten orcája előtt szent esküvel megfogadtatok, hogy a hűtlenség és szeretetlenség bűnébe ne essetek. Álljatok ellene az ördögnek és elfutó életnek! Legyen az Ige az erősségetek, hiszen Jézus is azzal verte vissza a Sátán támadásait.

Hadd kívánjuk végül azt, hogy legyetek erősek az ÚRBAN. Az a helyzet, hogy saját erőnkől még járnunk sem tudunk. Csakis Általa lehetséges az, hogy itt nemcsak te és te, hanem az erő és a szépség esküsznek össze, hogy itt az erő nyerjen lelki szépséget és a szépség nyerjen lelki erőt.

Van egy gyönyörű kép, amelyen emberek hajolnak a föld felé és keresnek valamit. A képnek a címe ez: *Boldogságkeresők*. Ti legyetek szeretetkeresők, hogy boldogságot találhassatok, és keressetek, ne a föld felé nézve, hanem a magasságos Isten felé tekintve, keresve az Ő országát és annak igazságát, és minden egyéb megadatik nektek. Ámen.

Temetési igehirdetés

Bányai László

Bukarest

Az élet utáni reménységünk

Alapige: IThesszalonika 4,13–18

A thesszalonikai gyülekezetben felmerült egy olyan kérdés, amit Pál apostol valószínűleg Timóteustól tudhatott meg, hogy az előforduló váratlan halálesetek bizonytalanságot váltottak ki a gyülekezet tagjaiból. Nem tudhatjuk pontosan azt, hogy milyen okai lehettek ennek a bizonytalanságnak. Van, aki meggondolatlan agitációt sejt a háttérben, amely elbizonytalanította a gyülekezet már elfogadott feltámadás-hitét. Mások érvelése szerint az egész thesszalonikai levél nem jelzi egy ilyen agitációnak a felbukkanását. Az is valószínűtlen, hogy az egyszerű gyász okozhatta ezt, hiszen a gyülekezet tagjai nagyon is várták a halottak feltámadását. Arról sem eshet szó, hogy az apostolnak helyesbítene kellene korábbi missziói igehirdetését. Nem egy elméleti vagy gondolati, hanem egy hitbeli segítségnyújtásról van itt szó. Az mindenesetre bizonyos, hogy az elhunytak sorsa miatti bizonytalanság olyan méreteket öltött, hogy az apostol külön is megszólítja levelében a gyülekezetet. Voltak a gyülekezetben olyanok, akiknek különösen is nehéz volt a gyászuk. A gyászkrízis egyik legnagyobb gondja éppen ez a kérdés: mi történik azzal, akit a halál elszakasztott az élőkől?

Az apostol alapjelentése nagyon világos. A halottak állapota Isten számára az alvás-hoz hasonló, nem végleges, nem befejezett, nem lezárult, hanem átmeneti állapot, amiből van ébredés. Ennek az alapja Jézus Krisztus megváltói munkája, amelyben valóságos halált halt, megjárva annak a teljes pokolra való alászállásnak a mélységét. Ebből azonban Isten győzelmével Jézus feltámadt, ami olyan, mint amikor valaki felkel álmából. Krisztus tette, feltámadása az elhunytakat illetően is reménységet hordoz.

Új információt ad az apostol, amely megóvja a gyülekezetet a fenyegető szomorúságtól. A nem keresztyének szomorúak lehetnek azért, mert Isten haragja alatt állnak. A szomorúsággal ellentétben, az apostol a reménységet szeretné a gyülekezet hittudatában megerősíteni. Emlékeztet Jézus Krisztus halálára és feltámadására. Itt kiderül, hogy Jézus a feltámadásnak nem egyszerűen a tárgya, hanem az alanya, Isten cselekszik általa. Ha ezzel a kijelentéssel a gyülekezet újra azonosulni tud, akkor megerősödik bizonyossága a halottak feltámadásáról is.

Krisztus visszajövetelekor az élőknek nincs előnyük a halottakkal szemben. A feltámadottak közösen ragadtatnak el az Úr fogadására. Krisztus alászállása után, azonnal megtörténik a halottak feltámadása. Krisztus láthatóvá és tapasztalhatóvá válik élők és holtak számára, a feltámasztás csodájában megszűnik az élő és halott különbsége. Egy másik levelében az apostol erre való utalásában ezt írja: „Amiket szem nem látott, fül nem hallott, és embernek szíve meg se gondolt, amiket Isten készített az Őt szeretőknek.” (1Kor 2,9) Az Istent szeretőket a halál sem választhatja el Uruk közösségétől. Csak akkor tudunk reménységgel gondolni saját és szeretteink halálára, ha életünket is Isten iránti reménységben éljük.

Isten az, Aki Krisztusban megmutatta a halál feletti hatalmát. Jézus feltámadásának az a rendkívüli jelentősége, hogy nem egy izolált, csak rá érvényes történet, hanem érinti a keresztyén embert is. Isten Krisztus által legyőzte a halált, és ebben a győzelemben minket is részesít.

Most elment, ő is elment. Adott, adta önmagát, szeretettel adta mindazt, amit Istentől adományként kapott. Az adni-tudás művésze volt. Ihletettség áradt mindenből, amihez hozzányúlt, ami körülvette. A karizmatikus egyéniségek tudnak csak olyan légkört teremteni maguk körül, amely továbbgondolkozásra, cselekvésre készítet. Ő tudta és élte az alkotó élet titkát. Törekény finomsággal nyúlt mindenhez, a lélekhez leginkább. Ő tudta, hogyan kell ezt tenni. Amikor beszélni kezdett, azonnal megjelent körülötte az a különös varázs, amely a lelket érintette meg előbb. Pillanatok alatt elő tudta hívni tanítványaiából azt a felfokozott lelkiállapotot, amely nemcsak figyelésre, szavainak, gondolatainak elraktározására ösztönzött, hanem befogadásra, olyan továbbgondolásra is, amely a személyiséget teljessé tevő cselekvésre sarkallta.

Mégis, amikor halálának valóságával szembesülünk, éppen a reális képek igazi világa tér vissza egy visszahozhatatlan múltból, azoké a képeké, amelyekkel érzékenységtől rá tudta hangolni e világra. Az értelem világával gyújtott fényt a lelkekben, csak hogy ez a fény belülről, mélyről, a szív, a lélek felől tört elő, és a határtalan lebegés érzését ébresztette az emberben. Falakat tudott bontani szavaival úgy, hogy kint és bent, racionális és irracionális, való és fikció dimenziói egybemosódtak. Érzékenysége nyomán lélek és test határtalan lebegéssé oldódott, az élet látható határain túla terjedt létbe vezetett, efelé nyitott kapukat hallgatóságába.

Ihletettség lebegte körül, ez az ihletettség tette, hogy természetesnek érezték közelségét. Az ő ihletettsége tette, hogy embertársai szeretettel nyúltak a tudás felé. Maga volt a szeretet forrása, lelkéből fakadt a szülői gondoskodás, a barátság, a felebaráti melegség. Szolgálatá olyan természetes volt, akár a virág színe és illata, a nap melege és fénye. Nem halt meg, csak elment. Anyagtalan szépséggé, jósággá vált, halhatatlan lélekké, aki utat nyitott a lét titkai felé. Elhivatottsága az öröm forrása volt, tükörként ragyogtatta fel értékeinket, mert sohasem magát tartotta fontosnak, hanem azt, amit adott, és azt, akinek adta. Így nyílt előtte út a halhatatlanság, az örök élet felé!

Minden halálhír, minden örök búcsúvétel egyenlőképp nehéz és szomorú. Mégis nehezebb akkor, ha váratlanul ér bennünket, s egy munkásságban és eredményekben gazdag pálya megszakadását jelenti. Mert nyolcvanadik évén éppen most lépett túl, sokrétű és fáradságtalan tevékenysége azonban a legjobb negyveneseknek is dicséretére vált volna. Alig egy pár napja annak, hogy egymás mellett ültünk egy irodalmi megbeszélésen, ahol nyugtalanul tekintett órájára, s mondta, korábban kell távoznia, mert még néhány hivatalos levélírást és egy esti előadás vár rá. A halál, tragikus hirtelenséggel, külföldi küldetése közben, a repülőtéren érte.

Erős kálvinista neveltsége ellenére, nagyon jól ismerte és értékelte a más területen haladó és alkotó előadók munkásságát, például Pázmány Péter óriási jelentőségét. Mint ahogy a liberalizmushoz való egyértelmű vonzódását, jól egyeztette keresztyén hitével. Nem tévesztette össze a keresztyéniséget az egyházak, különösen nem egyes egyházak magatartásával. S megóvta liberalizmusát egyes századfordulós harsányszavú politikusokkal szemben is. Soha nem tette magáévá a forradalmak, mint a történeti változás legmagasabbrendű fajtájának képtelen marxista mítoszát sem. Történeti kényszereknek tekintette őket, melyeknek véres tragikumától a szerencsés fejlődésű társadalmak megtudták magukat óvni.

Jól őrzött egyensúlyérzéke segítette át azon a méltánytalanságon, amelynek jegyében a diktatúra idején mintegy kirekesztették a tudományból, ahová csak évek múlva kerülhetett vissza. Most a munkák között is tudott belátásos, értelmes egyensúlyt tartani. A hasznosan célszerű munka szabaddá tette lelkét, szellemét, s szabadnak maradt lelke, szelleme megadta erejét munkái kivitelezéséhez. Utolsó éveiben szinte megfiatalodott, és lázas erővel dolgozott.

Nagyot vesztett halálával bukaresti református egyházunk, egész fővárosi magyar népünk. Ám most ne arra gondoljunk, hogy mit tehetett volna még, hanem arra, hogy Isten kegyelméből, mit köszönhetünk ennek a szabad szellemű gondolkodónak, ennek az egyensúlyos lelkületű embernek, ennek a szakadatlan munkálkodó tudósnek.

Könnyes szemmel álljuk körül koporsódat és azt mondjuk: Isten veled, Isten velünk, a viszontlátásra! Ámen.

Jubileumi igehirdetés

Lőrincz István

Marosvásárhely–Alsóváros

Boldogok, akik lakoznak a te házában

Alapige: Zsoltárok 84,6; 1Korinthus 6,19

Nagy ünnepet ül ma ez a gyülekezet, hisz megemlékezünk arról, hogy 1930. április 15-én ezen a napon tétetett le ennek a templomnak az alapköve. Azt a felkérést kaptam, hogy ezen az istentiszteleten tegyek bizonyosságot a templomról, mint az Istennel és egymással való találkozás helyéről. Szép dolog erről beszélni, s nem is lehet ezt egy igehirdetésben elmondani. De Isten Lelkének segítségével mégis megpróbálok erről valamit elmondani. Tudjuk azt, hogy a választott nép első temploma Jeruzsálemben épült. Jeruzsálem volt az ország fővárosa s benne a legszebb helyen, a Sion-hegyén állt a templom, amit Salamon idejében építettek, ami, ha rövid ideig le is romboltatott, de újjáépült, s így ezer éven át Izráel létének nemzeti szimbóluma volt. Ha Jeruzsálem és a templom dacolt a történelem viharáival, az újból támadó ellenséggel, akkor ez Isten hatalmának a bizonyítéka volt. Ha leromboltatott, szinte kibírhatatlan megpróbáltatás volt a nép és az ország számára.

Az igaz, hogy Krisztus jövetelével és áldozatával megszűnt a templomnak ilyen értelemben vett jelentősége. A mi hitünknek nincs már egy földi központja. A mi hitünk nem ismer ilyen értelemben helyhez való kötöttséget, mert mi Istent lélekben és igazságban imádjuk. De a templomnak mégis áldott jelentősége van. Most megpróbálok néhányat felsorolni.

1. A templom kifejezi Isten népének az egységét. Akik egy templomban vannak, azok összetartoznak. A hétköznapiakban annyi minden elválaszt minket: a munkánk, a körülményeink, az érdekeink. A templom az a hely, ahol a választófalak ledőlnek. Az egyes hívó ember itt beleolvad a hívek közösségébe.

2. A templom Isten jelenlétének különleges helye. Bár Isten jelenlétének, szeretetének, hatalmának jeleivel az egész Föld tele van, mégis a templom az a hely, ahol az Úrnak neve igen nagy, dicséretes, ismeretes ott mint menedék – ahogy a zsoltáros mondja. Az Ő jelenléte a templomban valósággal kézzelfogható, kitapintható. Itt ez a fő dolog. Minden más háttérbe szorul! Itt Ő a Gazda. Itt mindenki az Ő vendége!

3. A templom a hívők találkozásának áldott helye. Ez az a hely, ahol azok találkoznak, akik az Ő nevében keresik egymást. Isten gyermekei a hétköznapiakban is találkoznak, de akkor ezer más gondjuk és bajuk is van: az egyik földet művel, a másiknak üzlete van, a harmadik gyárban dolgozik, a negyedik meg gyermekével foglalkozik. A kinti találkozásokat sokszor nagyon is földi dolgok határozzák meg: hogy te adsz, én meg veszek, hogy te főnök vagy, én meg beosztott munkásod, hogy te nő vagy, én meg

férfi, de benn a templomban csak egy marad: hogy te is, meg én is Isten gyermekei vagyunk. Itt mindnyájan Isten felé fordulunk és minden más jelentéktelenné válik.

4. A templom minket megerősít Isten hatalmába és hűségébe vetett hitünkben. Mert az az első templom is Jeruzsálemben nem egy mesebeli, hanem egy valóságos világban épült. Nekicsapódtak esők és viharok, ostromolták ellenséges seregek, királyok és népek gyűltek össze ellene, de a templom állott rendíthetetlenül. A templom egy változó világban változatlan maradt. Ez a templom is áll már 75 éve. Mi minden változott már, hányféle rendszer volt azóta! Átélt ez a templom egy világháborút és egy ateista diktatúrát, és még mindig áll, hirdetve Isten hatalmát. Isten hatalma és hűsége nagyobb volt minden veszedelemnél, ami erre a templomra tört.

5. A templom otthon. Ezt a felolvasott ige egy nagyon egyszerű, de megragadó képpel mondja el. A zsolttáros épp távol van a templomtól, szeretne ott lenni, vágyódik utána, de most csak képzeletében tudja elérni azt. Amikor a templomra gondol, eszébe jut egy ottani valamikori élménye. Egyszer a templom felé haladva felfelé tekintett és meglátott egy madarat, egy fecskét vagy egy verebet. Elkezdte követni tekintetével, s egyszer csak azt látta, hogy az eltűnt egy tető alatti mélyedésben, mert ott volt a fészke. És ekkor az jut a zsolttáros eszébe: a templom otthon. Olyan, mint a madár számára a fészek. A madár előtt ott van a nagyvilág, mindenhova repülhet korlátozás nélkül, de csak egy hely van, ahol otthon érzi magát. Máshol mindenütt csak vendég vagy vándor, vagy épp betolakodónak nézik és elhessegetik, de a fészke az ő otthona. Ennek ő a gazdája, ott nyugodtan megtelepedhet. Milyen nagy szó ez, testvéreim: otthon. Csak az tudja igazából ennek fontosságát, aki egyszer már nélkülözte azt. Mert idegen helyen járni, például a nyári szabadság ideje alatt lehet szép és érdekes dolog, lehet kikapcsoló és szórakoztató, de előbb-utóbb feltör az emberben az ősi ösztön, a honvágy, az otthon utáni vágy. Az otthon nélküli ember olyan, mint a fáról lehullott falevél, amit sodor a szél mindenfelé, vagy mint a horgony nélküli hajó, amit kényük-kedvük szerint dobálnak a hullámok ide s tova. Az otthon az a hely, ahol ismerik az embert, ahova hazavárják, s ahonnan gondolkodnak rá, ha elment hazulról. Máshol alig veszik számba. De otthon számít és számítanak rá. Máshol az ember lehet egy személytelen, elhanyagolható tényező, otthon pótolhatatlan. Az otthon az a hely, ahol magunkra találunk. Lehet ez kicsiny, szűk, de számunkra ez a világ közepe, mert ott nyer az életünk értéket és súlyt.

Ezért a mi otthonunk a templom, ahol találkozhatunk Istennel és egymással, itt ránk sugárzik Isten szeretete, itt elfelejtjük bánatunkat, itt érezzük, hogy fontosak vagyunk, mert Isten kiválasztott és elhívott bennünket. Itt látjuk meg, hogy mennyire értékes az életünk, mert Isten az Ő Egyszülött Fiát adta értünk. Itt mi is nyugodtan letelepedhetünk, ez a mi otthonunk. Innen senki el nem zavar minket. Ez egyszerűen a mi lelki hajlékunk, ahol jól érezzük magunkat, ahova szívesen járunk.

6. A fészek azonban nemcsak arra való, hogy otthonunk legyen, hanem arra is jó, hogy védelmezzon bennünket sok-sok veszedelemtől. Kinn fagy van, ami dermeszt, itt azonban jó meleg van, odakinn ragadozók kóvályognak és lesik, hogy mikor csapjanak le ránk, ide azonban be lehet húzódni, itt nem látnak minket, itt biztonságban vagyunk. A fészek a madárnak csodálatos biztonságot nyújt. Értitek már, hogy miért keresi annyira a lelkünk Isten házáat úgy, mint a madár a fészekét? Azért, mert ez a mi biztonságunk helye, itt Isten közelében védve vagyunk és be vagyunk takarva. Isten szárnyai alatt oltalmat találhatunk a Gonosz minden támadásával szemben. Mert mi minden szorongat bennünket: betegség, kísértések, körülményeink, rosszindulatú emberek. De itt megkaphatjuk azt a biztonságot és védelmet, itt úgy rejtőzködhetünk el a veszedelmek elől, mint a madár a fészkében.

7. De a fészek még ennél is több: hivatásunk szent helye is. Mert a madár nem csak önmagának keres otthont, menedéket, védelmet, hanem azért is, hogy oda helyezhesse a fiókáit. Rövid életének célja, hogy felnevelhesse az utána következő nemzedéket, hogy felnevelhesse és megtaníthassa mindenre az ő fiókáit. A madárban ott van az a szent ösztön, hogy amíg él, gondoskodik arról, hogy utána is legyen még madáracsicsergés és legyenek röpdőső madarak a levegőben. Azért is drága számára a fészek kis világa, mert ott tovább plántálhatja az életet a holnap számára.

Az Isten háza, a templom tehát nemcsak azért van, hogy ott mi meleget, védelmet és oltalmat kapjunk, hanem azért is, hogy másoknak szolgáljunk, hogy felneveljük benne a következő nemzedéket. Mert milyen rettenetes az, amikor kiürül egy templom, milyen szomorú az, amikor hiányzik egy templomból a következő nemzedék. Ő reánk bízta gyermekeinket, de nemcsak őket, hanem mindazokat is, akik még nincsenek itt a templomban, de akiket mi kell ide hívjunk, hozzunk, mint lelki gyermekeinket. Lehetnek ezek szomszédok, munkatársak, barátok, ismerősök. Mert nemsokára eljön az idő, amikor mi már nem leszünk ebben a világban, és erre a fészekre már nem lesz szükségünk. Ma hallottam, hogy nemrég halt meg az utolsó olyan egyháztag, aki kisgyermekként jelen volt a templom alapkövének letételénél, s így már senki se él azok közül, akik akkor éltek. De milyen jó, hogy a templom most is tele van, hogy itt van már a harmadik-negyedik nemzedék, itt vannak az unokák, dédunokák. Mi azért vagyunk, hogy azt az üdvösséget, azt a hitet, amit Isten ad, minden eszközzel tovább plántáljuk a következő nemzedékek szívébe és életébe. Milyen jó most itt látni a gyermekeket, a fiatalokat, a csipogó fiókákat ebben a templomban. Milyen jó lesz majd úgy távozni ebből a világból, hogy látunk magunk után egy olyan nemzedéket, akik éppúgy hisznek, mint mi!

8. Végül: a mi életünk válhat templommá. A templom is éppúgy kőből, téglából, fából és vasból épül, mint a többi épület, de templommá az teszi, hogy Isten lakik benne. A templomot is zsvaj és zaj veszi körül, de benne csend és nyugalom van. Akinek hite van, annak templommá szentelődött az élete. Vigyázzunk erre a templomra, aminek alapkövét 80 évvel ezelőtt tették le, tartsuk rendben, takarítsuk, ékesítsük, de még jobban vigyázzunk az életünk templomára, hogy az se legyen rendetlen és szennyes. Áldjuk Istent, hogy drága atyáink fogták a téglát, a köveket, a gerendákat, s templomot építettek belőle. Áldjuk Istent, hogy minket se hagyott porban fekvő, felhasználatlan köveknek, hanem minket is belefoglalt az Ő épületébe és így mi is részesei lehetünk az Ő hatalmas, lelki templomának, az Ő országának.

Legyen hát ez a templom egy szent fészek, ahol jól érezzük magunkat Isten közelében! Innen röppenjünk ki a hétköznapiakba és ide térjünk vissza megpihenni. Legyen ez a templom életünk középpontjává, Istennel és egymással való találkozás áldott helyévé életünk egész idejére. Ámen.

(Elhangzott 2010. április 18-án a Budapest-Nagyvárad téri gyülekezet temploma alapkövetelének 80. évfordulóján.)

Egyháztörténeti adalék

Nemes Árpád
ny. lelkipásztor
a fickói templom építője

Hogyan épült a fickói templom?

Kegyelmes Istenünk, ha akar, engedély nélkül is épített templomot az Ő dicsőségének szolgálatára!

A történet 1966. január 3-án kezdődött, mikor mint újonnan megválasztott ifjú magyarói lelkipásztor, elkezdtem szolgálatomat a Fickói Leányegyházközségben. A falu apraja-nagyja díszkapuval fogadott a falu végén. A község legokosabb embere, aki már akkor a 70. életéhez közeledett (az a hír járta róla, hogy írástudatlan létére 37 pert nyert meg, a 38-at azért veszítette el, mert nem jelent meg a tárgyaláson), a következő köszöntőt mondotta: „Tiszteletes úr, mi azért választottuk meg, hogy építsen nekünk templomot. Arra kérjük, igyekezzen, hogy még mi, öregek is segíthesünk munkájában! Isten éltesse sokáig!” Aztán a 300 főnyi tömeg bevonult egy magánház udvarára és én a tornácban állva végeztem el az első istentiszteletet. Ettől kezdve minden második vasárnap délután, ha esett, ha havazott, 200-nál kevesebb léleknek egyszer sem prédikáltam.

El is döntöttem magamban, hogy bármi áron – Isten segítségével – megvalósítom a gyülekezet nagy óhaját.

Két évbe telt, amíg az egyház tulajdonát képező ingatlant sikerült az egyház nevére telekeltetni. A következő két év azzal telt el, hogy próbálkoztam építési engedélyt szerezni. Hiába indokoltam kérésünket azzal, hogy a volt imaházat a felekezeti iskolával együtt államosították, kéréseinket többször is visszautasították, vagy indokolatlanul, vagy azzal, hogy az ingatlan árvízveszélyes helyen, sőt, földrengésveszélyes helyen fekszik.

Engedély nélkül sem magánember, sem építkezési cég nem merte vállalni a munkát. Így értük meg az 1970-es évet, a nagy romániai árvíz idejét. Egy júniusi nap az egyik szászrégeni építkezési cég igazgatója bérelt taxin kijött Magyaróra és azt mondta: „Tiszteletes úr! Ha meri vállalni a következményeket, én most, hirtelen fel tudom építeni azt a templomot, mert most akkora káosz van az országban, hogy mindent meg lehet csinálni.”

Azon nyomban kimentünk Fickóra és ki is mérte a leendő templom helyét. Megnéz-
te a helyet, és azt mondta:

– Ide egy 10 méter széles, 20 méter hosszú épületet lehet építeni. Azonnal nekilátott az alap kijelöléséhez.

– Az alapot maguk készítsék el közmunkával, én küldök zsalunak való anyagot még ma.

Másnap 40 önkéntes munkás ásta az alapot. A harmadik nap sikerült 5 autó porondot beszerezni, majd még 30 fogat a faluból hozott egy-egy szekér porondot a Marosról. A negyedik nap sikerült 200 zsák cementet venni és 1000 kg betonvasat. Az ötödik nap elkészült a zsaluzás is.

A hatodik nap, vasárnap közgyűlést tartottunk, mert még semmi anyagi alapunk nem volt – kölcsönpénzből költekeztünk.

A közgyűlés előtt nagy bizalmasan azt mondta a gondnok: „Nagy egyetértés van a faluban. Csupán egyetlen egy embertől kell tartani. Ő nagyon veszélyes árulkodó.” Valóban nagy egyetértéssel folyt a közgyűlés, mikor észrevettem, hogy az az egy ember is szólni akar. Teszem magam, hogy nem látom. Egyszer csak elindul a tömegből, átjön az udvaron, feljön a tornácba, mellém áll és azt mondja: „Az első 100 lejt én akarom adni és egy tehénnek az árát ajándékozom Isten dicsőségére.” Megéljenzünk és ettől kezdve illet mindenkiné egy tehén árával támogatni az építkezést.

A második héten kiöntöttük az alapot, a harmadik héten megérkezett 16 000 db tégl. A negyedik héten megérkezett 8 kőműves, s két váltásban napi 35–40 segédmunkás készítette elő az anyagot. Péntek délelőtt 11 órára két sor tégl hiányával készen álltak a falak. És akkor hivatalosan leállították a munkát. Nagy zajt csaptak. A rendőrség, a pártbizottság, a megyei felügyelőség egész délután jegyzőkönyvet és ijesztgetett.

A következő héten magánvállalkozókkal befejeztük a falazást és a felső betonkoszorú beöntését.

A hatodik héten, amíg a rajonnál, megyénél, kultuszinspektornál magyaráztam a bizonyítványomat, 8 ács elkészítette a fedelet és az épületet befedte.

Három hónap múlva már a félkész épületben tartottuk az istentiszteletet. Öt hónap múlva megérkezett egy bukaresti vegyesbizottság és megállapította, hogy egy kész templomot nem lehet lebontani, meg kell büntetni a lelkészt és utólagosan a dokumentációt el kell készíteni. Egy hónap múlva, úgy december elején futárpostával felrendeltek Kolozsvárra, a püspökségre.

Reggel 8 óra körül érkeztem meg Kolozsvárra és a kapustól kezdve mindenki a kezét tördelve sajnálkozott. Az egyik magas tisztséget betöltő személy – aki még most is él – behívott a szobájába és hatalmasan megfedett. Törvénytelenésről, esküszegésről, engedetlenségről beszélt. A tőle megszokott dölyfösséggel mondta: Vedd tudomásul, senki sem véd meg, a palástod is elveszítheted. Megjegyeztem, hogy nekem bizony védelmezőm az Úr. Kiáltva mondta: Az távol van tőled!

Úgy 10 óra körül megérkezett egy hattagú bizottság, ketten elegáns bőrkabátban. Nemsokára behívtak és részletesen elmondtam az építkezés előzményeit, fényképekkel illusztráltam a helyzetet, hogy esőben szabadban tartok istentiszteletet, havazás közben osztok úrvacsorát. Nagyon izgatta őket, hogy ki támogatt és mennyivel. Úgy november végén bankon keresztül valaki küldött 100 dollárt a nevemre. Teljesen ismeretlen volt az illető. Az ösztönöm is azt súgta, hogy küldjem vissza az összeget, s így a valutaüzérkedés vádját elejtették. Írtam egy kötelezvényt, hogy többet semmit sem építek engedély nélkül, s ezzel elbocsátottak. Nagy Gyula püspök úr utánam szól: Várj, pásztori beszélgetésem van veled.

Jó két óra múlva elmentek az elvtársak. A püspök úr behívott a szobájába, megkínált kávéval, konyakkal és egy jóféle szivarral. Azután azt mondta: Esküdj meg, hogy ami történik, nem mondom el soha senkinek. Esküszöm, mondtam nagy meglepetten. Benyúlt a belső zsebébe, elővette a pénztárcáját és leszámolt 50 darab száz lejest. Hamar megjegyezte: egy új erdélyi református templomra az erdélyi református püspök is felajánlhatja egyhavi fizetését. Atyai szeretettel magához ölelt és Isten áldásával elbocsátott. Ebből a pénzből építettük a tornyot a templomhoz ragasztva.

Isten gondviselő szeretetével és védelmével így épült fel a fickói templom. Isten áldja meg a gyülekezet tagjai közül és a gyülekezeten kívül mindazokat, akik nem kis bátorsággal Isten dicsőségére megépítették ezt a templomot!

Nem mondhatod

I.

Nem mondhatod: ATYÁNK,
ha nem viselkedsz úgy a mindennapi életben,
mint az Ő gyermeke.

Nem mondhatod: MI ATYÁNK,
ha lelki elzárttságban élsz testvéreidtől.

Nem mondhatod: KI VAGY A MENNYEKBEN,
ha csak a földi dolgokra gondolsz.

Nem mondhatod: SZENTELTESSÉK MEG A TE NEVED,
ha te nem tiszteled mindig az Ő nevét.

Nem mondhatod: JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD,
ha te összekevered Isten országát a földi sikerekkel.

Nem mondhatod: LEGYEN MEG A TE AKARATOD,
ha nem akarsz elfogadni az Istennek a tervét teveled.

Nem mondhatod: A MI MINDENNAPI KENYERÜNKET
ADD MEG NEKÜNK MA,

ha nem törödsz azzal, hogy mások éheznek.

Nem mondhatod: BOCSÁSD MEG A MI VÉTKEINKET,
ha bárkivel szemben haragot táplálsz.

II.

Nem mondhatod: AMIKÉPPEN MI IS MEGBOCSÁTUNK,
AZ ELLENÜNK VÉTKEZŐKNEK,

ha még nem tudtál igazán megbocsátani másnak.

Nem mondhatod: ÉS NE VÍGY MINKET A KÍSÉRTÉSBE,
ha még tudatosan tudsz bűnözni.

Nem mondhatod: DE SZABADÍTS MEG MINKET
A GONOSZTÓL,

ha nem harcolsz minden gonoszság ellen.

Nem mondhatod: MERT TIED AZ ORSZÁG, A HATALOM
ÉS A DICSŐSÉG,

ha nem tudtál lemondani a földi dolgok önző birtoklásáról,
a parancsolgatásról és a hiúságról, amely magadnak tulajdonítja,
ha valami sikerült.

Nem mondhatod: ÁMEN,

ha nem hallottad meg őszintén, hittel és meggyőződéssel a
Miatyánk neked szóló Igéit.

A mennyek országa

Lukács 17,20 skk.

Volt egyszer egy kis szent. Évei boldogan és elégedetten teltek. Egyszer, amikor a kolostor konyhájában mosogatott, hirtelen megjelent előtte az angyal, és így szólt hozzá:

– Az Úr küldött és üzeni: ideje, hogy eljőjj! Hozzá, a mennyei örökkévalóságba!

– Hálásan köszönöm az Úrnak, hogy gondolt szerény személyemre, nagy megtiszteltetés ez nekem – válaszolta a kis szent. – De hát látod, hegybe tornyosul itt a mosatlan edény, nem várhatna az a dolog az örökkévalósággal, amíg elkészülök a munkámmal?

Az angyal ránézett, angylalmódon, bölcsen és jóságosan, és csak ennyit mondott:

– Majd meglátom, mit tehetek érted... – és eltűnt. A kis szent újra nekilátott a mosogatásnak meg a többi házimunkának.

Egy napon, éppen a kolostor kertjében a kiskapájával az irdatlan gyomtömeget irtotta, amikor újra megjelent az angyal. Kapáját felemelve mutatott végig a gaztömegben a kis szent, és így szólt:

– Hát mondd, nincs rettenetes állapotban ez a kert? Nem várhatna az a dolog az örökkévalósággal még egy kicsit?

Az angyal elmosolyodott és eltűnt a szeme elől.

Kigyomláta a kertet és kimeszelte a pajtát. Dolgosán teltek a napjai...

A kolostor kórházában éppen a súlyos betegeket ápolta. Amikor egy kiszáradt szájhoz emelte a poharat, az ágy másik oldalán megpillantotta az angylalt. Némán, részvétért esedező mozdulattal mutatott a betegágyak végtelen sorára. Az angyal, ezúttal szó nélkül, eltűnt.

De ezen az estén, amikor a kis szent végre feljutott a hűvös, kopár cellájába és lerogyott a kemény ágyára, elgondolkodott, hogy milyen régóta halogatja ő már ezt a dolgot az örökkévalósággal. Hirtelen rettenetesen öregnek és fáradtnak érezte magát és felsóhajtott:

– Ó, Uram, ha csak még egyetlenegyszer elküldenéd hozzám azt az angylalt, bizony most nagyon szívesen fogadnám!

Még ki sem mondta az utolsó szót és lám, már ott is volt az angyal.

– Ha netán még mindig lehetséges lenne, hogy magaddal vinnél a mennyek országába, most nagyon boldogan veled tartanék...

Az angyal ránézett, angylalmódon, bölcsen és jóságosan, és csak ennyit mondott:

– Hát mit gondolsz, hol voltál egész idő alatt?!

Albert Schweitzer nyomán

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Szemelvények középkori latin nyelvű költészetünkből

Enyedi Sámuel
(1627–1671)

**Erkölcsei szabályok, amelyeket versbe szedett
a híres-neves Comenius Ámos János doktor szövegéből,
a váradi iskola számára
Enyedi Sámuel orvosdoktor**

I. fejezet Az erkölcsről általában

1. Erkölcsünknek alapja a hasznos jóra törekvés,
Melyet az ég Ura és a tisztos vágy is irányít.
2. Bárhol is állsz, ifjú – s ezt védj tartósan eszedbe –
Angyalok állnak; az Isten, az ember nyílt szeme néz rád.
3. Álljon előtted becsben azok fensége örökre,
És kicsinyes bűnnel ne kerülj velük sose szembe.
4. Félj az eget törvényeitől, légy nyíltszívű, művelt
Legyen a külsőd és a beszéded, gondos a tested.
5. Ne tessék neked, ami alattomos és ami színlelt,
Egyetlen regulád legyen a szintiszta igazság.

Fordította: Tóth István